

Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce 2018

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Zrównoważonego Rozwoju

**Handel
zagraniczny
w Polsce
i Małopolsce
2018**

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Zrównoważonego Rozwoju

Redakcja opracowania: pracownicy Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Wydawca: Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie www.obserwatorium.malopolska.pl

W raporcie wykorzystano grafiki ze stron:

<https://www.canva.com>

<https://www.piktochart.com>

Skład publikacji: Pracownia C&C
Projekt okładki: Pracownia C&C
Egzemplarz bezpłatny Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Spis treści

Lista skrótów	5
Słowo wstępne	6
Streszczenie	7
1. Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce	9
2. Eksport – analiza regionalna	11
2.1. Wartość eksportu w polskich województwach	.11
2.2. Wskaźnik kontrybucji województw	.12
2.3. Dynamika eksportu w województwach	.13
2.4. Wartość eksportu per capita w województwach	.14
2.5. Liczba eksporterów w województwach	.15
2.6. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu	.16
3. Import – analiza regionalna	17
3.1. Wartość importu w polskich województwach	.17
3.2. Wskaźnik kontrybucji	.18
3.3. Dynamika importu	.19
3.4. Wartość importu per capita	.20
3.5. Liczba importerów	.21
4. Struktura towarowa eksportu	22
4.1. Podział według PKD	.22
4.2. Podział według nomenklatury scalonej	.23
4.3. Poziom zaawansowanie technologicznego eksportu	.24
5. Struktura towarowa importu	26
6. Kierunki eksportu	28
6.1. Wartość eksportu wysyłanego do najważniejszych partnerów handlowych	.28
6.2. Rozkład terytorialny eksportu	.31
7. Intensywność powiązań handlowych polskich regionów	33
7.1. Unia Europejska – UE28	.33
7.2. Kraje starej Unii Europejskiej – UE15	.34
7.3. Południowi sąsiedzi – Czechy, Słowacja i Węgry	.35
7.4. Wschodni sąsiedzi – Białoruś, Rosja, Ukraina	.36
7.5. Azja	.37
7.6. Afryka	.38
8. Kierunki importu	39
8.1. Wartość importu z najważniejszych krajów-partnerów handlowych	.39
8.2. Rozkład terytorialny importu	.42
9. Saldo handlu zagranicznego	44
10. Produkty towarowe Małopolski	47

11. Terytorialna analiza dla Małopolski	50
12. Notka metodologiczna	53
Aneks 1.	54
Aneks 2.	56
Aneks 3.	57
Spis rysunków	58
Spis tabel	60

Lista skrótów

CN	Combined Nomenclature – nomenklatura scalona
GUS	Główny Urząd Statystyczny
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NBP	Narodowy Bank Polski
PKB	produkt krajowy brutto
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności z 2007 roku według GUS
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. Organisation for Economic Co-operation and Development)
UE	Unia Europejska
WNP	Wspólnota Niepodległych Państw
p.p.	punkt procentowy

Słowo wstępne

Niniejszy raport prezentuje sytuację związaną z rozwojem handlu zagranicznego na terenie Polski i Małopolski w 2018 r. Istotna część informacji zawartych w publikacji dotyczy także pozostałych polskich województw.

Raporty dotyczące handlu zagranicznego są przygotowywane w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego od 2007 r. (data wydania raportu). W latach 2011–2016 (2014/2015) analizy dotyczące wymiany międzynarodowej opracowywało Małopolskie Obserwatorium Gospodarki.

Od 2015 r. publikacja jest wydawana w ramach zespołu Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, które działa w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w Departamencie Zrównoważonego Rozwoju (wcześniej Departament Polityki Regionalnej). Jest to zespół prowadzący regularne analizy dotyczące polityki rozwoju, gospodarki i społeczeństwa w województwie.

Prezentowane dane statystyczne dotyczące handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce zostały pozyskane od Izby Administracji Skarbowej w Warszawie. Szczególnej wartości raportowi dodaje fakt, że zawiera on zestawienia na poziomie regionalnym, podczas gdy statystyka publiczna jest dostępna tylko na poziomie krajowym. Należy również zaznaczyć, że statystyka publiczna przeszacowuje dane z Izby, więc porównywanie wskaźników zawartych w niniejszej publikacji z wyliczeniami urzędu statystycznego jest niepoprawne.

Streszczenie

Eksport i import w 2018 r.

- Wartość dóbr i usług, które wyeksportowano w 2018 r. wyniosła:
 - 10,11 mld euro z Małopolski, czyli o 5,7% więcej niż rok wcześniej;
 - 219,18 mld euro z Polski, co oznacza wzrost o 8,2%.
- Wartość dóbr i usług, które zostały sprowadzone w 2018 r. wyniosła:
 - 10,82 mld euro do Małopolski, tj. wzrost 9,4% rok do roku;
 - 220,98 mld euro do Polski, tj. wzrost o 11%.

Małopolska na tle Polski

- Dynamika wzrostu eksportu i importu w Małopolsce była niższa niż w Polsce.
- Spadek udział Małopolski w krajowym eksporcie i imporcie:
 - do poziomu 4,6% (o 0,1 p.p.) w eksporcie;
 - do 4,9% (0,1 p.p. mniej) w imporcie.
- Województwo małopolskie pozostaje na 6. miejscu w kraju pod względem wielkości eksportu i importu.
- Wzrósł deficyt wymiany handlowej. Import przewyższał eksport o ponad 700 mln euro.
- Saldo kraju spadło do ujemnego poziomu.

Zaangażowanie firm w handel zagraniczny

- W 2018 r. wzrosła liczba firm zajmujących się eksportem:
 - w Małopolsce – z 3 811 do 3 921;
 - W Polsce – z 44 494 do 44 820.
- Wzrosła również liczba przedsiębiorstw zajmujących się importem:
 - w Małopolsce – z 1 586 do 1 676;
 - w Polsce – z 51 139 do 54 424.

Kluczowe branże dla wymiany zagranicznej

- Wymiana zagraniczna jest zdominowana przez dwie sekcje (według klasyfikacji PKD):
 - Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C);
 - Handel hurtowy i detaliczny (sekcja G).
- Z województwa małopolskiego eksportowane były przede wszystkim produkty branż średniowysokich technologii.

Kierunki wymiany handlowej

- Wymiana handlowa odbywała się głównie z krajami europejskimi:
 - eksport do krajów europejskich stanowił 90% ogółu eksportu z Polski i 90,7% eksportu z małopolski;
 - import z krajów europejskich stanowił 81,5% ogółu importu do Polski i 84% importu do Małopolski
- Niezmiennie najważniejszym partnerem handlowym Polski i Małopolski pozostają Niemcy.
W porównaniu do 2017 r.
 - wzrosła wartość eksportu: o 11% z Polski, o 9% z Małopolski;
 - wzrosła wartość importu: o 9,4% do Polski, o 8,5% do Małopolski.

Udział małopolskich powiatów w handlu zagranicznym

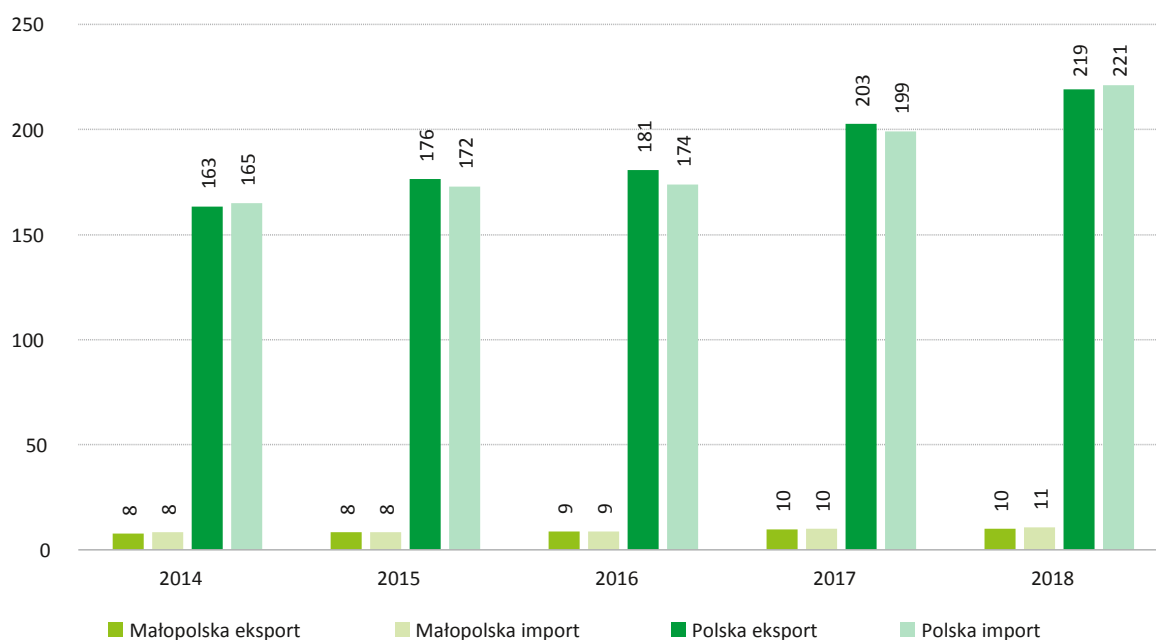
- W Małopolsce w działalność związaną z handlem zagranicznym angażowały się głównie firmy z Krakowa, które generowały 24,4% eksportu oraz 44,7% importu.
- Istotną rolę odgrywają także powiaty krakowski i wielicki okalające Kraków.
- Największy procentowy wzrost zarówno importu, jak i eksportu odnotowano w powiecie tatrzańskim.

1. Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce

W 2018 r. wartość towarów i usług wysłanych z Polski wyniosła 219,18 mld euro. Oznacza to wzrost w skali roku o ponad 16,5 mld euro. Wzrost nastąpił także w wartości wysłanych towarów i usług z Małopolski – po raz pierwszy przekroczył barierę 10 mld euro (10,11 mld euro). Wartość towarów importowanych z Polski w 2018 r. przewyższyła eksport po raz pierwszy od 2014 r. W poprzednim latach saldo eksport/import było dodatnie. Import w skali kraju przekroczył poziom 220 mld euro (220,98 mld euro).

W skali województwa wartość importu przekroczyła barierę 10 mld euro i przewyższyła wartość eksportu (o ponad 700 mln euro).

Rysunek 1. Wartość eksportu i importu w Polsce i Małopolsce w latach 2014–2018 (w mld euro)

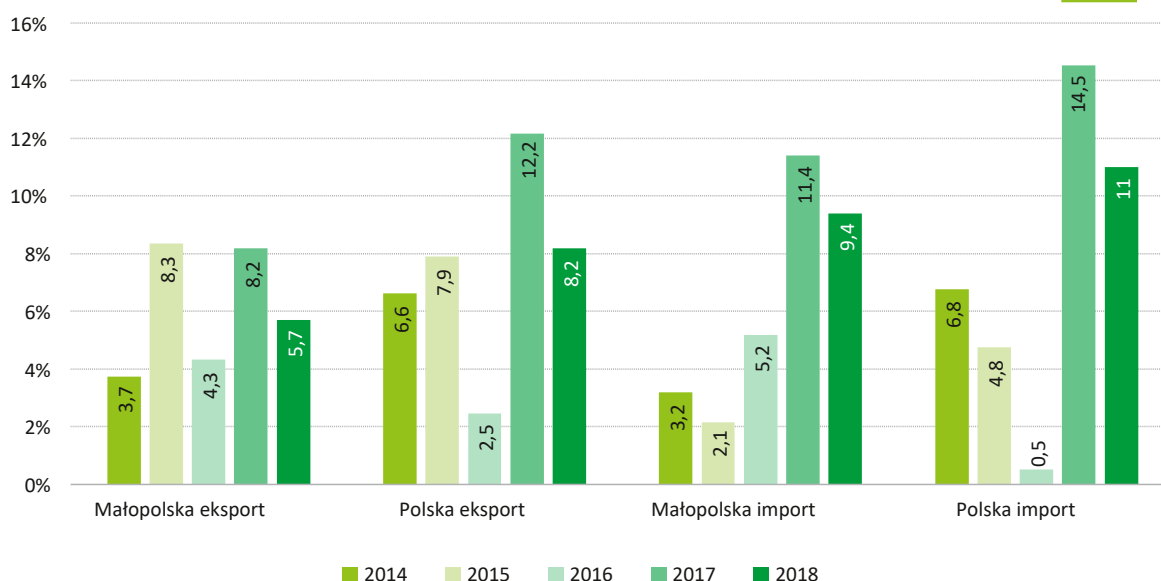
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Wzrost wartości eksportu w Polsce rok do roku osiągnął 8,2%. Stanowi to lekkie spowolnienie względem 2017 r. (12,2%) i powrót do dynamiki z lat 2014–2015. Również w województwie małopolskim wzrost wartości eksportu wyhamował, osiągając poziom 5,7% względem 8,2% w 2017 r.

Widać również spadek tempa wzrostu importu w Polsce i Małopolsce. Utrzymuje się on na poziomie około 10%, osiągając w skali kraju 11%, a w przypadku województwa małopolskiego 9,4%.

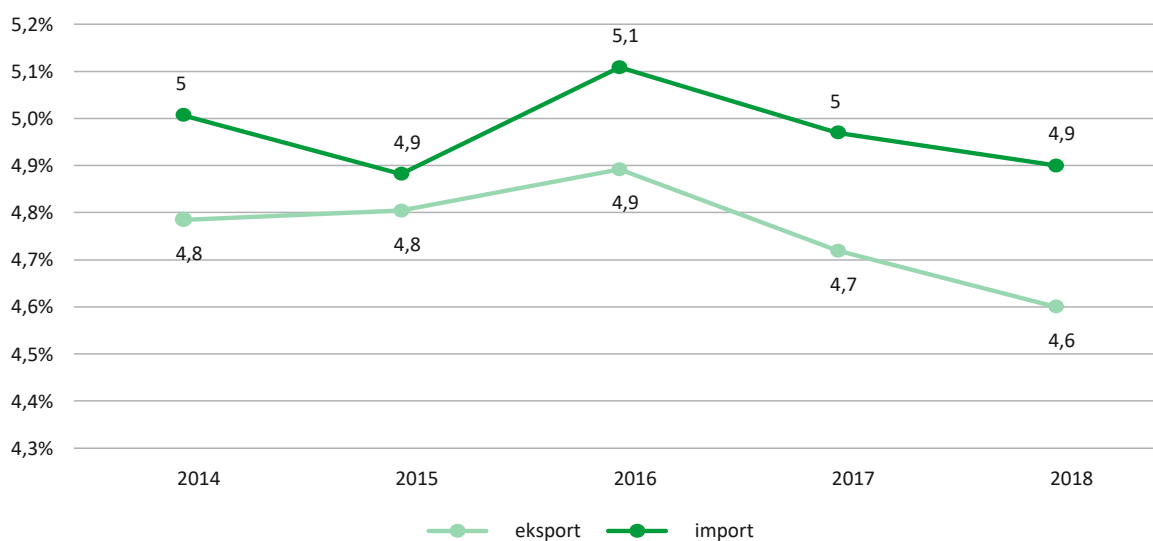
Rysunek 2. Dynamika wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w latach 2014–2018 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Wartość wskaźnika kontrybucji, czyli udziału województwa w generowaniu ogółu eksportu i importu dla kraju, zanotowała spadek drugi rok z rzędu. Tak w przypadku towarów wysyłanych, jak i sprowadzanych spadek był stosunkowo nieznaczny – przy eksporcie z 5% do 4,9%, a przy imporcie z 4,7% do 4,6%. Niemniej wartości te są najniższe od lat. Należy jednakże zwrócić uwagę na stały, postępujący od lat wzrost wartości towarów i usług zaliczanych do kategorii „Niesklasyfikowane”, tak w eksporcie, jak i w imporcie. Powoduje to zmniejszanie się udziału wartości wskaźnika kontrybucji dla poszczególnych województw, a jednocześnie nie musi oznaczać zmniejszania się ich roli.

Rysunek 3. Udział Małopolski w eksporcie i imporcie krajowym w latach 2014–2018 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

2. Eksport – analiza regionalna

2.1. Wartość eksportu w polskich województwach

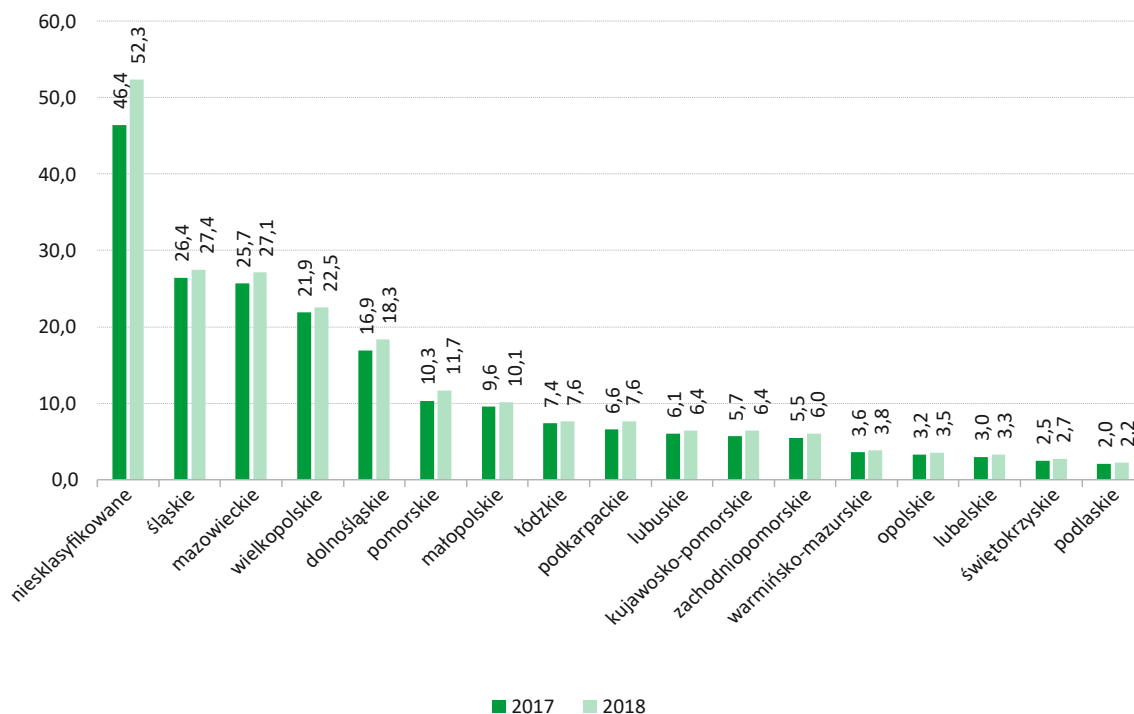
Województwa mazowieckie oraz śląskie, będące regionami z eksportem o największej wartości (każde ponad 27 mld euro) generują blisko ¼ krajowego eksportu. Wielkopolska jest jedynym, oprócz liderującej dwójki, województwem, którego eksport przekroczył 20 mld euro wartości. Kolejny region w zestawieniu – województwo dolnośląskie – zaliczyło natomiast największy wzrost wartości w euro w porównaniu do 2017 r. – wartość wyeksportowanych towarów zwiększyła się o 1,4 mld euro.

Wartość małopolskiego eksportu w 2018 r. przekroczyła 10 mld euro (10,11 mld euro), tym samym region plasuje się na 6. pozycji pod względem jego wielkości. Poza wymienionymi wyżej regionami, tylko województwo pomorskie wysyła towary o większej wartości (11,66 mld euro).

Nieustannie wzrasta wartość eksportu kategorii „Niesklasyfikowane” nieprzypisanego do żadnego konkretnego województwa. W 2018 r. wartość tej kategorii przekroczyła już poziom 50 mld euro.

Niezmiennie najślabiej eksportującym regionem pozostaje województwo podlaskie, którego eksport wynosi 2,2 mld euro.

Rysunek 4. Wartość eksportu w polskich województwach w latach 2017–2018 (w mld euro)

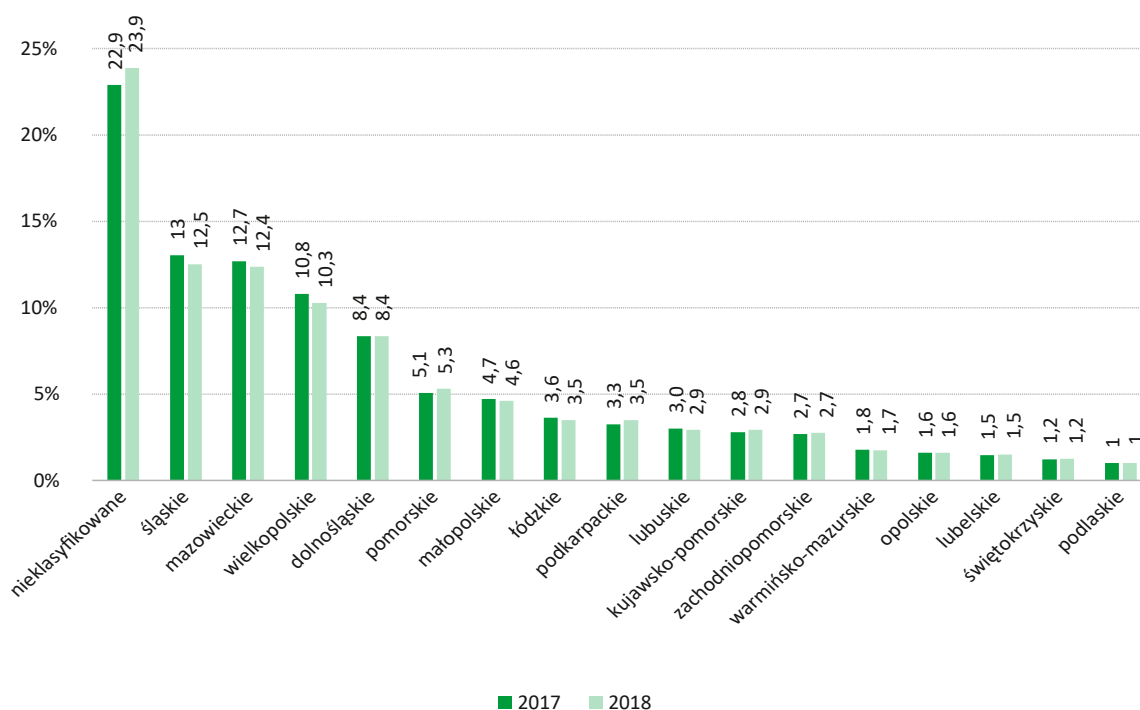
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

2.2. Wskaźnik kontrybucji województw

Analogicznie do wartości eksportu, również w przypadku udziału regionów w generowaniu krajowego eksportu, dominują województwa śląskie i mazowieckie. Generują one odpowiednio 12,5% (Śląsk) oraz 12,4% (Mazowsze) wartości krajowego eksportu. **Województwo małopolskie generuje 4,6% krajowego eksportu, co lokuje region niezmiennie na 6. miejscu.**

Ze względu na wzrost wartości kategorii „Niesklasyfikowane”, a co za tym idzie wzrost jej udziału w generowaniu eksportu w skali kraju (z poziomu 22,9% do 23,9%) większość województw zanotowała spadki wartości wskaźnika kontrybuccji (6 województw, w tym małopolskie) lub pozostał on na niezmiennym poziomie (5 województw). Największy wzrost odnotowały województwa pomorskie i podkarpackie (wzrost udziału o 0,2 p.p.)

Rysunek 5. Udział województw w generowaniu krajowego eksportu w latach 2017–2018 (w %)

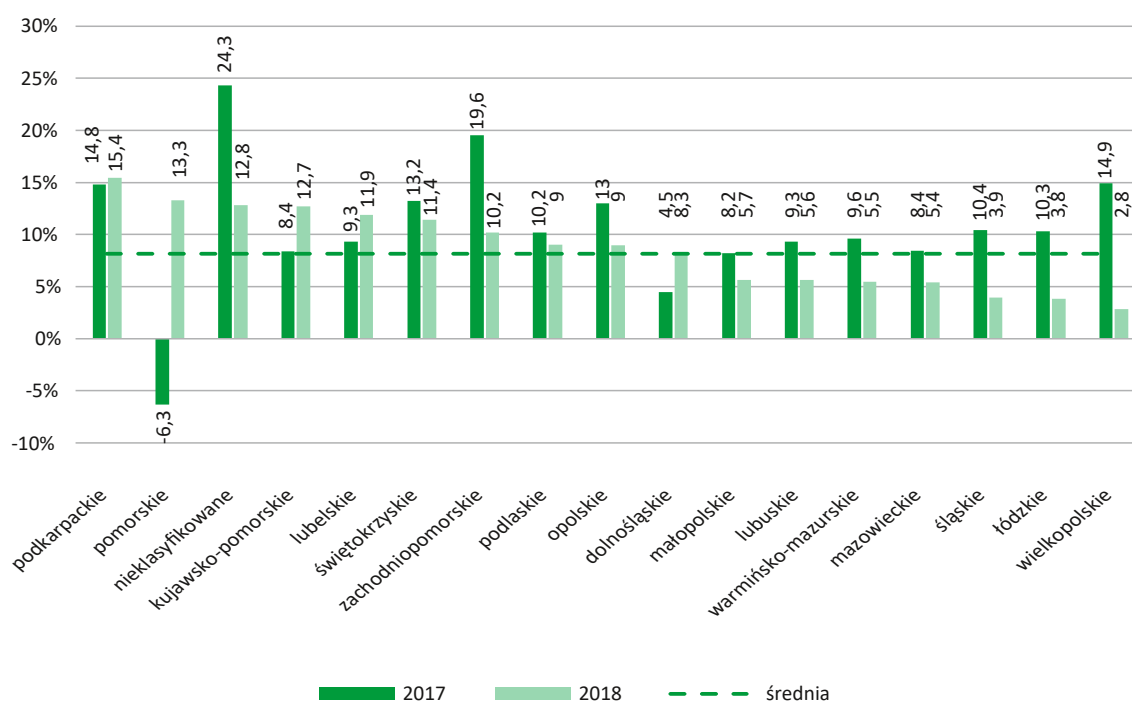

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

2.3. Dynamika eksportu w województwach

Województwo podkarpackie jest regionem, w którym w 2018 r. wartość eksportu rok do roku wzrosła najbardziej (15,4%), a w pięciu kolejnych województwach wartość wzrosła o ponad 10% (także w kategorii nieklasyfikowane). **Wzrost dla Małopolski wyniósł 5,7%.** W pięciu regionach dynamika wzrostu była wyższa niż w 2017 r., a najbardziej spektakularne odbicie odnotowano w województwie pomorskim – z -6,3% w 2017 r. do 13,3% w 2018 r. Średnia dla Polski spadła w stosunku do roku wcześniejszego i była na poziomie nieco ponad 8%.

Rysunek 6. Dynamika wartości eksportu polskich województw w latach 2017–2018 (w %)

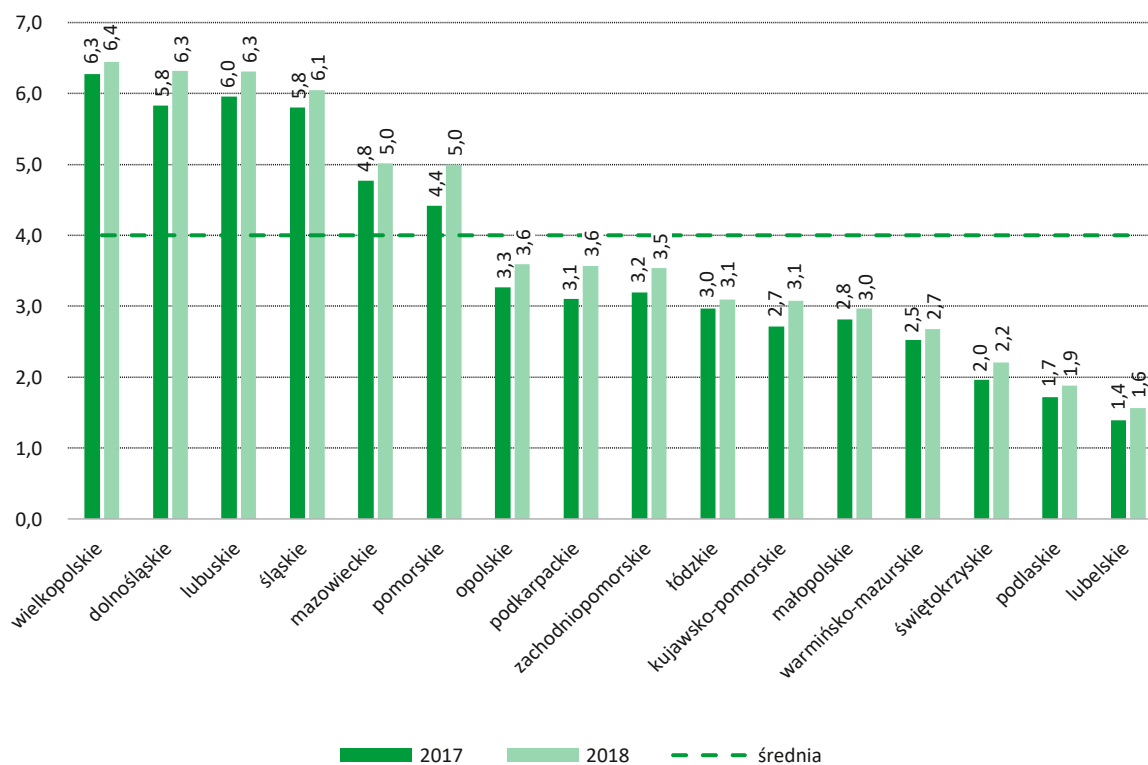
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

2.4. Wartość eksportu *per capita* w województwach

Województwa zachodniej części Polski dominują w zestawieniu wartości eksportu na mieszkańca (*per capita*). Najwyższy poziom osiągnęło województwo wielkopolskie (6,4 tys. euro na jednego mieszkańca województwa), a następnie dolnośląskie oraz lubuskie. Na podobnym poziomie do wartości w tych województwach wskaźnik eksportu *per capita* występuje w województwie śląskim. Powyżej średniej dla Polski wartość eksportu *per capita* odnotowuje się także na Mazowszu i Pomorzu.

Małopolska osiągnęła wartość wskaźnika na poziomie 3 tys. euro na osobę. Jest to wynik w dużej mierze zależny od wzrastającej liczby ludności zamieszkującej region w stosunku do wartości eksportu. Niezmiennie najślabiej wypadają dwa województwa wschodniej Polski – podlaskie i lubelskie (w obu poniżej 2 tys. euro na mieszkańca).

Ryunek 7. Wartość eksportu *per capita* w województwach w latach 2017–2018 (w tys. euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

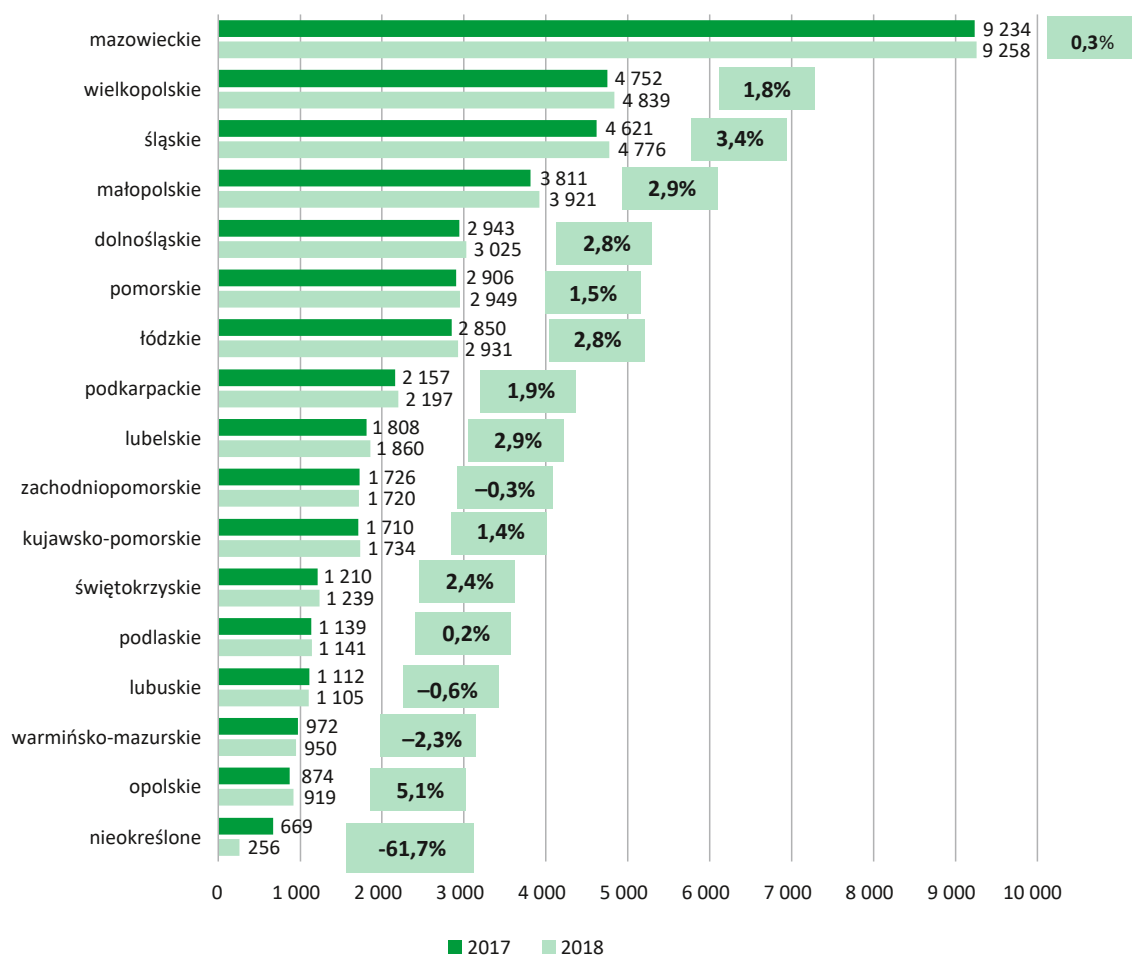
2.5. Liczba eksporterów w województwach

W 2018 r. na terenie Polski działalność eksportową prowadziło 44 820 podmiotów. Oznacza to, że w skali roku przybyło 326 nowych eksporterów. Jedynie w trzech województwach nastąpił spadek liczby przedsiębiorstw eksportujących, a największy procentowy wzrost odnotowano w województwie opolskim. O ponad 60% zmniejszyła się liczba podmiotów, które nie były przypisane do żadnego, konkretnego województwa.

Małopolska z liczbą 3 921 przedsiębiorstw eksportowych zajęła w zestawieniu 4. miejsce. Zdecydowanie najwięcej firm eksportujących jest w województwie mazowieckim, gdzie ich liczba stopniowo zbliża się do granicy 10 tys.

Województwo dolnośląskie jest regionem o największej koncentracji eksportu. W 2018 r. na jedną firmę eksportową przypada udział na poziomie 6,1 mln euro. Wysoki udział eksportu przypadający na jedno przedsiębiorstwo występuje także w województwie śląskim – 5,7 mln euro. **Wartość wskaźnika koncentracji dla Małopolski wynosi 2,6 mln euro na przedsiębiorstwo i jest to nieznaczny wzrost względem 2017 r. (2,5 mln euro).** Nadal jednak jest to jeden z niższych wyników w skali Polski wynikający z dużej liczby eksporterów w regionie przy średniej wartości eksportu.

Rysunek 8. Liczba firm eksportujących w województwach w latach 2017–2018

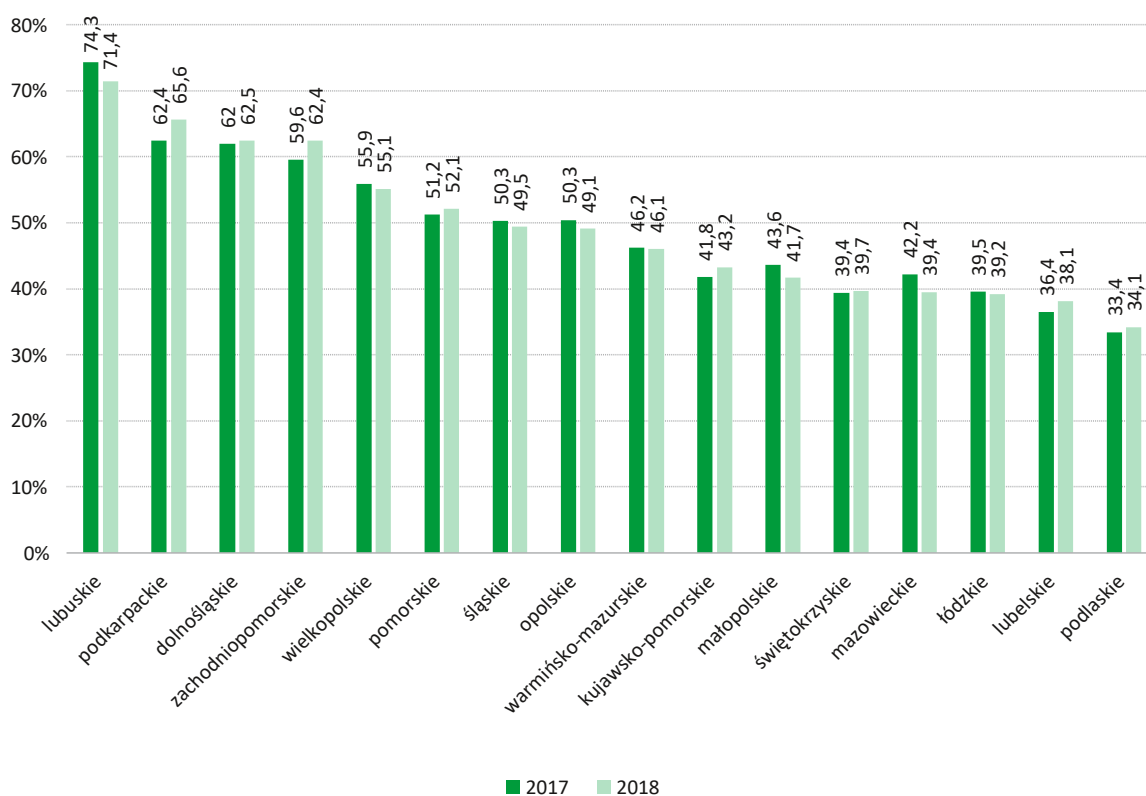

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

2.6. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu

Wartość eksportu w relacji do wartości sprzedanej przemysłu pokazuje stopień otwartości gospodarek na współpracę i wymianę handlową z zagranicą. Podobnie jak w 2017 r., tak i w 2018 r. najwyższą wartość wskaźnika ma województwo lubuskie. Ponad 60% udziału eksportu w sprzedaży przemysłu mają także województwa: podkarpackie (65,6%), dolnośląskie (62,5%) oraz zachodniopomorskie (62,4%). **Małopolska z udziałem na poziomie 41,7% plasuje się w drugiej części zestawienia.** W skali roku w ośmiu regionach nastąpił wzrost udziału eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu, a w kolejnych ośmiu – spadek.

Rysunek 9. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2017–2018 (w %)

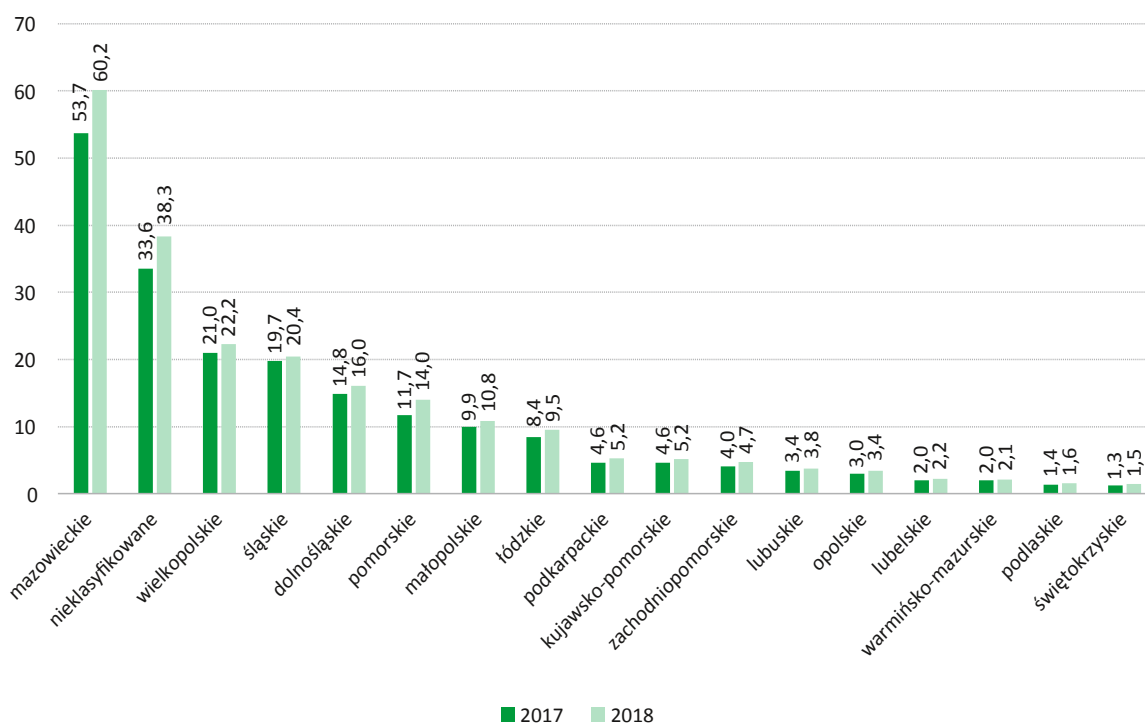
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

3. Import – analiza regionalna

3.1. Wartość importu w polskich województwach

W 2018 r. wartość importu do Polski osiągnęła poziom 220,98 mld euro. Stanowi to kolejny, istotny wzrost rok do roku i jest pierwszym okresem gdy wartość importu przekroczyła 200 mld euro. **Małopolska sprowadziła towary o łącznej wartości 10,82 mld euro i przebiła barierę 10 mld euro również po raz pierwszym.** W zestawieniu regionów pozwoliło to ponownie zająć województwu 6. miejsce. Niezmiennie zdecydowanym liderem pozostaje województwo mazowieckie. Wartość importu na poziomie 60,18 mld euro jest wyższa niż łącznie trzech kolejnych regionów w zestawieniu – wielkopolskiego (22,23 mld euro), śląskie (20,37 mld euro) oraz dolnośląskie (16,01 mld euro). Wszystkie polskie województwa w 2018 roku zanotowały wzrost wartości importu. Blisko 40 mld euro stanowi wartość importu „niesklasyfikowanego” i nieprzypisanego do żadnego konkretnego regionu.

Rysunek 10. Wartość importu polskich województw w latach 2017–2018 (w mld euro)

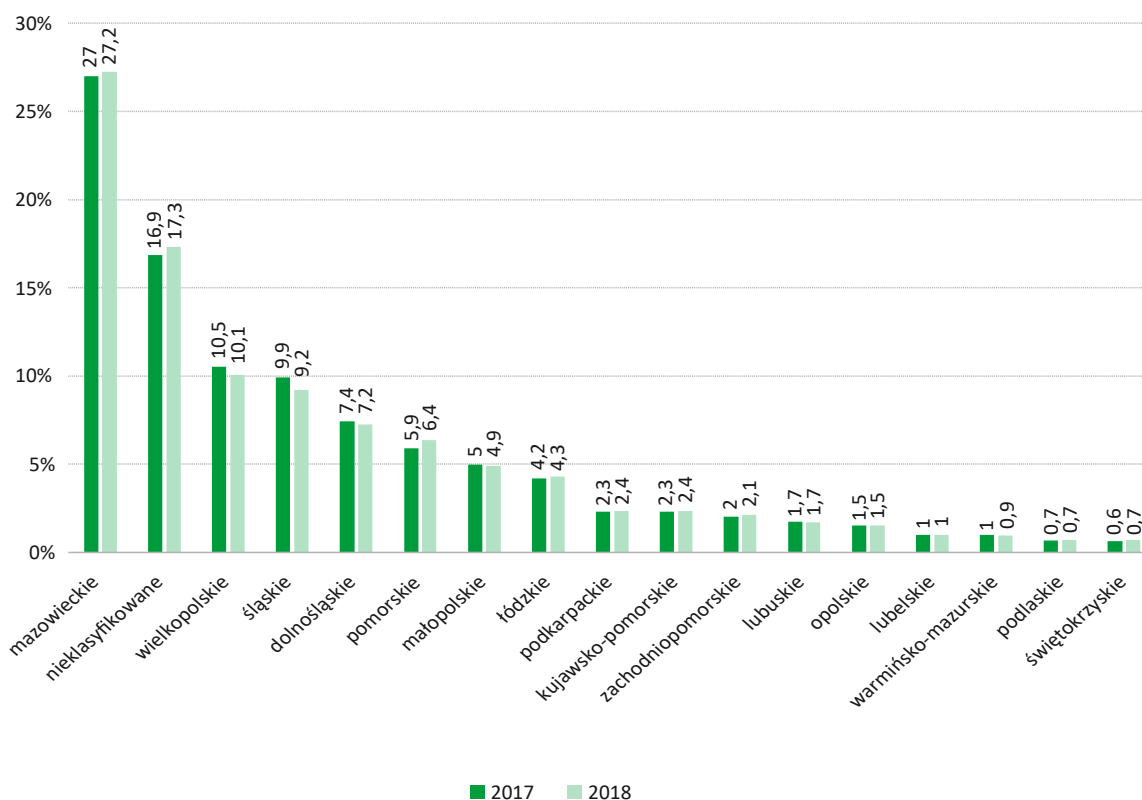

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

3.2 Wskaźnik kontrybucji

Udział Mazowsza w wartości krajowego importu pozostaje w 2018 r. na poziomie około 27% (dokładnie 27,2%). Trzy następane województwa, które mają istotny wkład w polski import (wielkopolskie, śląskie, dolnośląskie), zanotowały spadki. Wzrost odnotowano w kolejnym w zestawieniu regionie, tzn. na Pomorzu. W Małopolsce nastąpił nieznaczny spadek (z 5% do 4,9%). Po spadku wskaźnika kontrybucji w województwie warmińsko-mazurskim do poziomu 0,9%, dołączyło ono do województw podlaskiego i świętokrzyskiego, czyli tych, których udział w wartości importu jest niższy niż 1%.

Rysunek 11. Udział importu poszczególnych województw w imporcie kraju ogółem w latach 2017–2018 (w %)

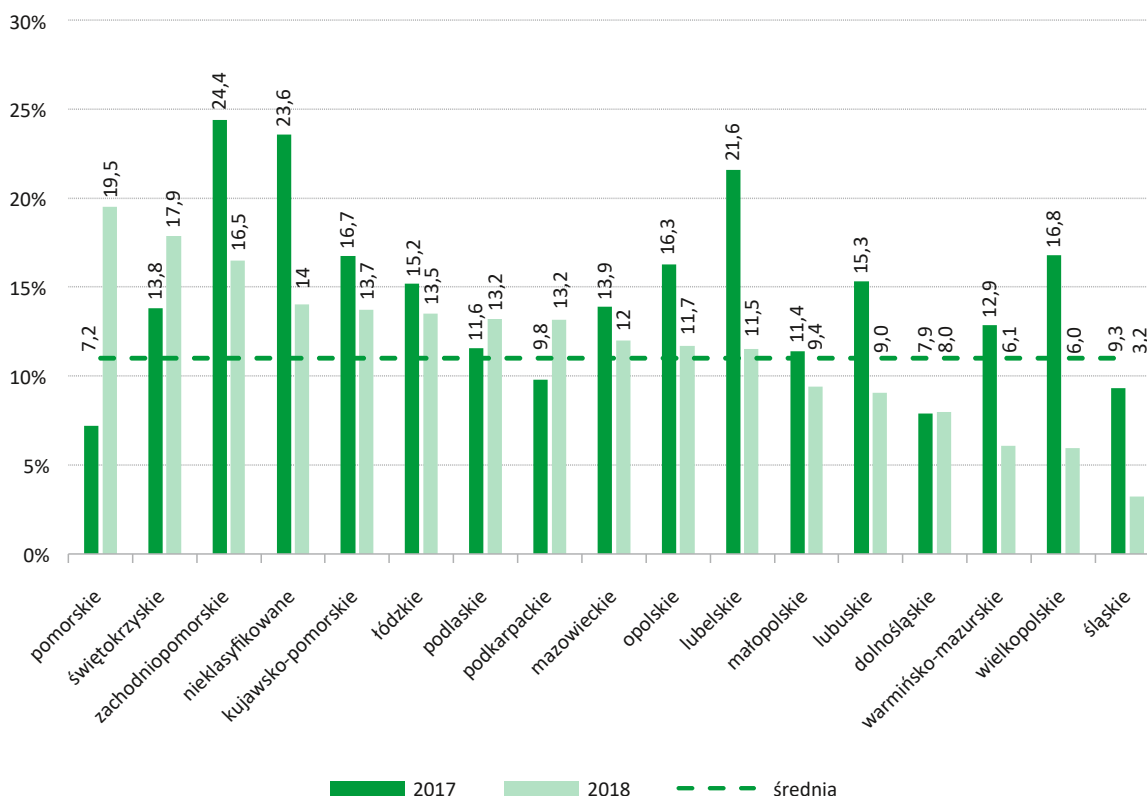

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

3.3. Dynamika importu

Rok 2018 jest drugim z kolei, w którym wszystkie województwa odnotowały wzrosty. Najbardziej spektakularne odbicie miało miejsce w województwie pomorskim (19,5%), które jeszcze w 2016 r. było regionem z największym spadkiem (-20,2%). **Wzrost dla Małopolski osiągnął poziom 9,4%, czyli mniej niż w 2017 r. oraz mniej niż średnia dla kraju.** Najsłabiej w zestawieniu wypada województwo śląskie, jest to jednak tendencja widoczna od lat, że region ten utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie wzrostu importu.

Rysunek 12. Dynamika importu w województwach w latach 2017–2018 (w %)

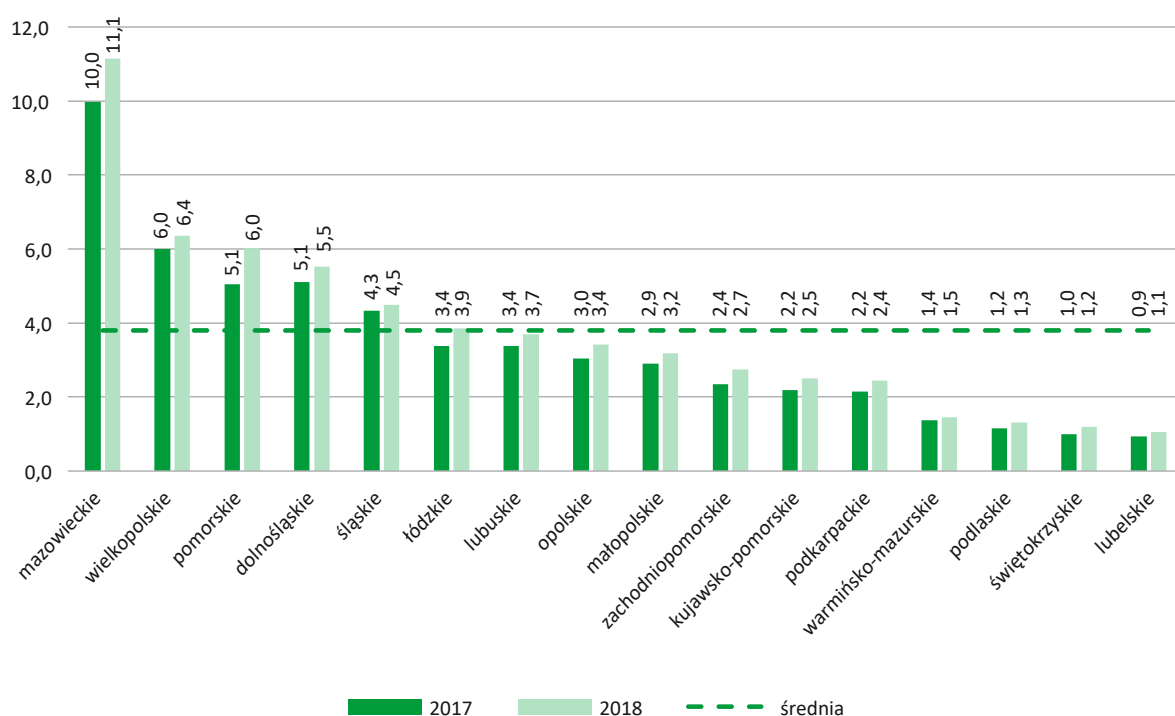
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

3.4. Wartość importu *per capita*

Wartość importu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w województwach wzrosła do poziomu 5,8 tys. euro na osobę. Nie powinno to dziwić, gdyż przy zasadniczo stałej liczbie ludności, która w skali roku nie powinna się istotnie zmieniać, nastąpił wzrost wartości importu. Wartość *per capita* bez wartości dla kategorii niesklasyfikowane (uwzględniona na rysunku 13.) wyniosła 3,8 tys. euro.

Liderem regionalnym niezmiennie pozostaje województwo mazowieckie (wzrost z 10 tys. euro do 11,1 tys. euro). **Każdy z regionów zaliczył wzrost wartości *per capita*, a po wzroście w województwie lubelskim nie ma już regionów, w których wartość importu na mieszkańca byłaby poniżej 1 tys. euro. Województwo małopolskie zanotowało wzrost z poziomu 2,9 tys. euro do 3,2 tys. euro.**

Rysunek 13. Wartość importu *per capita* w województwach w latach 2017–2018 (w tys. euro)

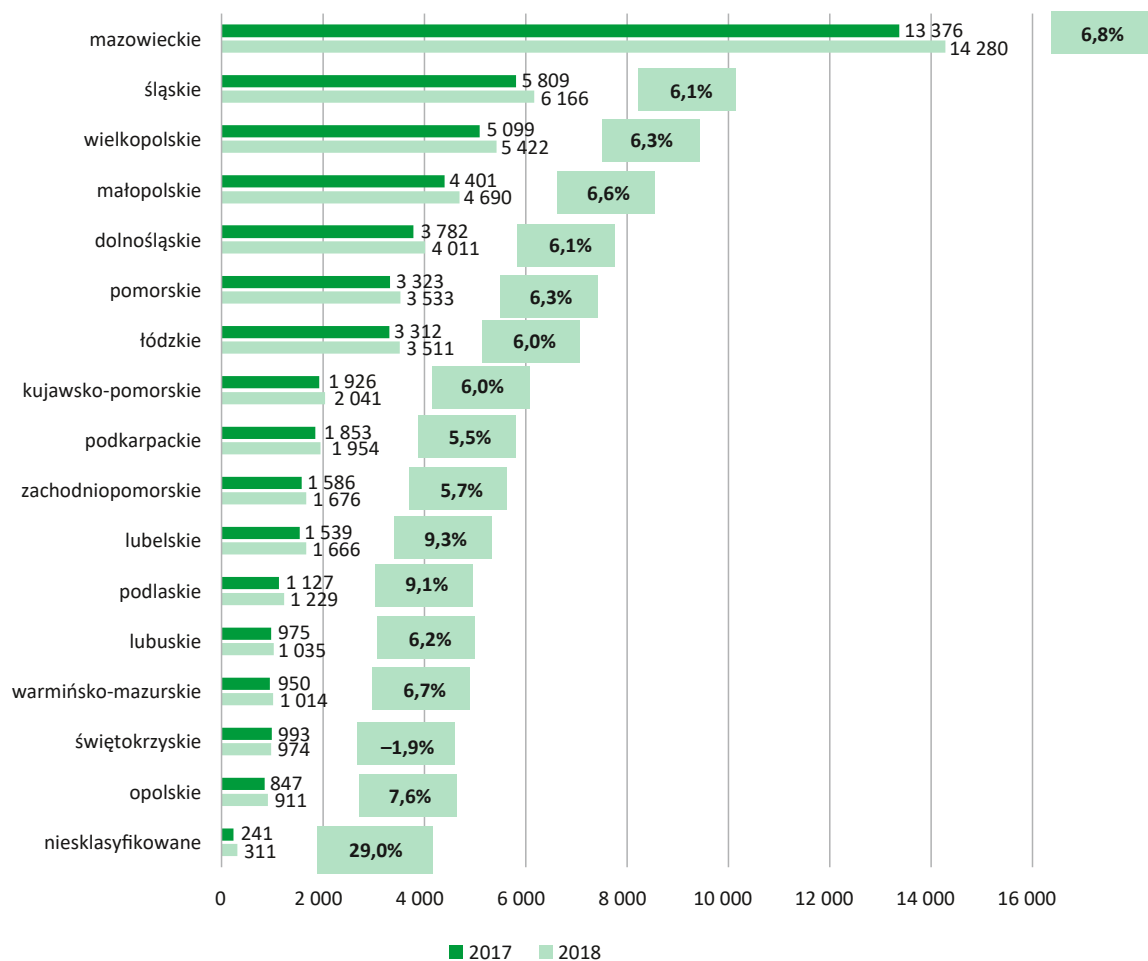

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

3.5. Liczba importerów

W Polsce w 2018 r. działało 54 424 importerów. W ciągu roku przybyło więc ponad 3 200 podmiotów zajmujących się importem. W województwie mazowieckim przybyły 904 podmioty w porównaniu do 2017 r. i tym samym liczba importerów przekroczyła 14 tys. **W Małopolsce działa 4 690 podmiotów, co czyni region jednym z liderów (4. miejsce).** Najmniej podmiotów zajmujących się importem działa w województwach opolskim i świętokrzyskim – w każdym z tych regionów jest ich poniżej 1 tys. Świętokrzyskie jest jednocześnie jedynym województwem, w którym w porównaniu do roku wcześniejszego jest mniej importerów (spadek o 19 podmiotów). **Wartość importu na jedno przedsiębiorstwo w Małopolsce w 2018 r. wyniosła 2,3 mln euro.**

Rysunek 14. Liczba podmiotów importujących w polskich województwach w latach 2017–2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

4. Struktura towarowa eksportu

4.1. Podział według PKD

Dla polskiego eksportu największe znaczenie według struktury PKD ma sekcja C – *Przetwórstwo przemysłowe*. Niezmiennie również sekcja G – *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* zajmuje drugie miejsce.

Sytuacja w Małopolsce jest analogiczna jak w skali Polski – najważniejsze sekcje to C oraz G. *Przetwórstwo przemysłowe* stanowi 79,2% eksportu z województwa (60,1% w skali Polski). Sekcja G w województwie małopolskim stanowi 15,7% eksportu, co oznacza wzrost względem 15,2% w 2017 r. Udział powyżej 1% mają także sekcje: J – *Informacja i komunikacja* (1,1% spadek z 1,4%) oraz E – *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (1,1%, spadek z 1,3%). Największy wzrost wystąpił w sekcji M – *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – o ponad 30 mln euro oraz z 0,4% do 0,8% udziału w eksporcie województwa.

W perspektywie krajowej znaczenie ma także sekcja B – *Górnictwo i wydobywanie* z udziałem na poziomie 1,8% oraz wartością eksportu blisko 4 mld euro. Dla województwa małopolskiego nie ma ona jednak znaczenia.

Tabela 1. Wartość eksportu według PKD w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)

Sekcja PKD	Polska		Małopolska		Wskaźnik intensywności	
	2017	2018	2017	2018		
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	752,6	752,9	9,2	13,6	0,3	0,4
B. Górnictwo i wydobywanie	3 892,4	3 910,1	5,0	6,6	0,0	0,0
C. Przetwórstwo przemysłowe	121 821,8	131 711,3	7 676,4	8 004,0	1,3	1,3
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	832,4	864,3	122,8	113,1	3,1	2,8
F. Budownictwo	440,8	479,6	15,9	21,9	0,8	1,0
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	24 377,9	25 921,8	1 455,1	1 587,9	1,3	1,3
H. Transport i gospodarka magazynowa	657,4	814,3	19,7	17,9	0,6	0,5
J. Informacja i komunikacja	388,2	390,0	131,5	112,6	7,2	6,3
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	85,3	93,6	1,4	10,3	0,3	2,4
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	626,9	833,2	37,5	77,8	1,3	2,0
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	576,8	558,1	49,7	66,4	1,8	2,6

R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,3	12,5	1,1	0,2	2,9	0,4
Inne (D, I, P, Q, S, K, O, U, niesklasyfikowane)**	49 370,7	52 837,5	35,5	72,9	brak	brak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Wskaźnik intensywności pokazujący znaczenie danej kategorii dla regionu jest nadal najwyższy dla kategorii J – *Informacja i komunikacja*, niemniej odnotowano istotny spadek wartości wskaźnika z 7,2 do 6,3. W 2018 r. wskaźnik intensywności jest znacznie bardziej zdywersyfikowany – aż cztery kolejne sekcje osiągnęły poziom 2 lub więcej (rok wcześniej były jedynie dwie).

4.2. Podział według nomenklatury scalonej

Według klasyfikacji nomenklatury scalonej CN sekcja *Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny* pozostaje najważniejszą kategorią eksportową zarówno dla Polski, jak i województwa małopolskiego. W obu przypadkach stanowi ona ponad 25% całkowitej wartości eksportu.

Tabela 2. Wartość eksportu towarów w 2017 r. i 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)

Nazwa sekcji produktu	Polska			Małopolska		
	2017	2018	% udziału dla 2018	2017	2018	% udziału dla 2018
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	8 880,6	9 329,7	4,4	400,6	435,0	4,3
Produkty pochodzenia roślinnego	4 210,8	4 239,4	2,0	133,1	137,5	1,4
Tłuszcze i oleje	421,0	398,0	0,2	15,4	4,4	0,0
Przetwory spożywcze	13 683,6	15 017,7	7,2	695,5	738,0	7,3
Produkty mineralne	5 381,3	6 198,1	3,0	171,4	188,1	1,9
Produkty przemysłu chemicznego	14 890,2	14 752,9	7,0	412,8	435,9	4,3
Tworzywa sztuczne i wyroby	14 143,6	15 600,6	7,4	1 086,6	1 201,1	11,9
Skóry i wyroby	981,3	989,4	0,5	48,8	53,3	0,5
Drewno i wyroby z drewna	3 916,9	4 391,7	2,1	185,3	208,2	2,1
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	5 722,8	6 335,4	3,0	265,7	264,5	2,6
Materiały i wyroby włókiennicze	7 378,3	8 388,4	4,0	107,5	113,4	1,1
Obuwie, nakrycia głowy, ...	1 541,6	1 923,3	0,9	62,1	84,1	0,8
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	3 873,6	4 252,0	2,0	236,6	285,6	2,8
Perty, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	1 057,4	955,9	0,5	39,1	32,1	0,3
Metale nieszlachetne i wyroby	19 930,9	21 695,6	10,3	1 438,3	1 515,3	15,0
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	48 619,0	53 593,6	25,5	2 524,2	2 532,0	25,1
Sprzęt transportowy	28 510,6	30 401,2	14,5	1 353,6	1 459,5	14,4

Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne	3 837,7	4 269,4	2,0	117,3	112,7	1,1
Broń i amunicja	71,7	91,0	0,0	6,0	15,6	0,2
Różne wyroby gotowe – meble, prefabrykaty budynków, zabawki	15 324,4	16 087,5	7,7	257,6	287,1	2,8
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	18,7	15,7	0,0	2,5	0,4	0,0
nieokreślona	247,3	252,8	0,1	3,0	1,3	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Dla Polski ważnymi sekcjami eksportowymi są także *Sprzęt transportowy* (14,5%) oraz *Metale nieszlachetne i wyroby* (10,3%).

Sekcja *Sprzęt transportowy* ma istotny udział również w eksporcie Małopolski – 14,4%, a *Metale nieszlachetne i wyroby* mają jeszcze większy udział w skali regionu (15%). Ważną rolę w regionalnym eksporcie dogrywa także sekcja *Tworzywa sztuczne i wyroby* (11,9%).

W Polsce w czterech grupach w skali kraju odnotowano spadki:

- *Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki* (-16,1%);
- *Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby* (-9,6%);
- *Tłuszcze i oleje* (-5,5%);
- *Produkty przemysłu chemicznego* (-0,9%).

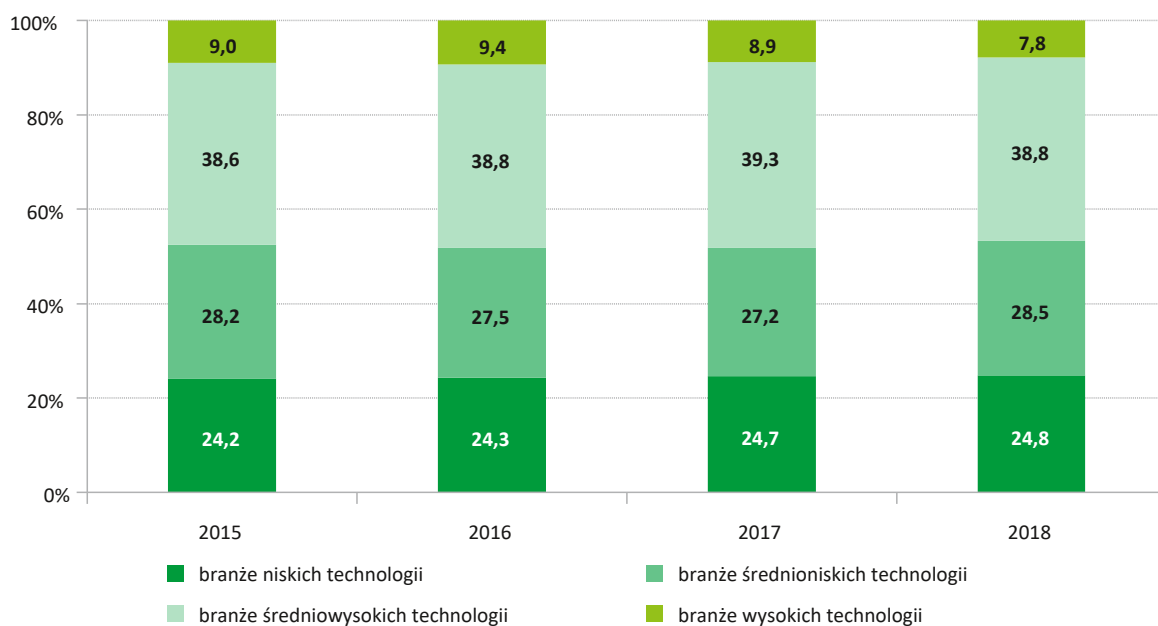
W województwie małopolskim spadków w skali rok do roku było więcej:

- *Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki* (-83,4%);
- *Tłuszcze i oleje* (-71,2%);
- *Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby* (-18,1%);
- *Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne* (-4,0%);
- *Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby* (-0,5%);
- *Nieokreślone* (-57,7%).

4.3. Poziom zaawansowanie technologicznego eksportu

Największą grupę produktów eksportowych przemysłu stanowią produkty należące do branż średniowysokich technologii – 38,8%, co oznacza spadek i powrót do poziomu z 2016 r. W porównaniu do 2017 r. odnotowano również spadek branż z wysokich technologii (do 7,8%) przy wzrostach dwóch pozostałych kategorii branż – niskich oraz średnioniskich technologii.

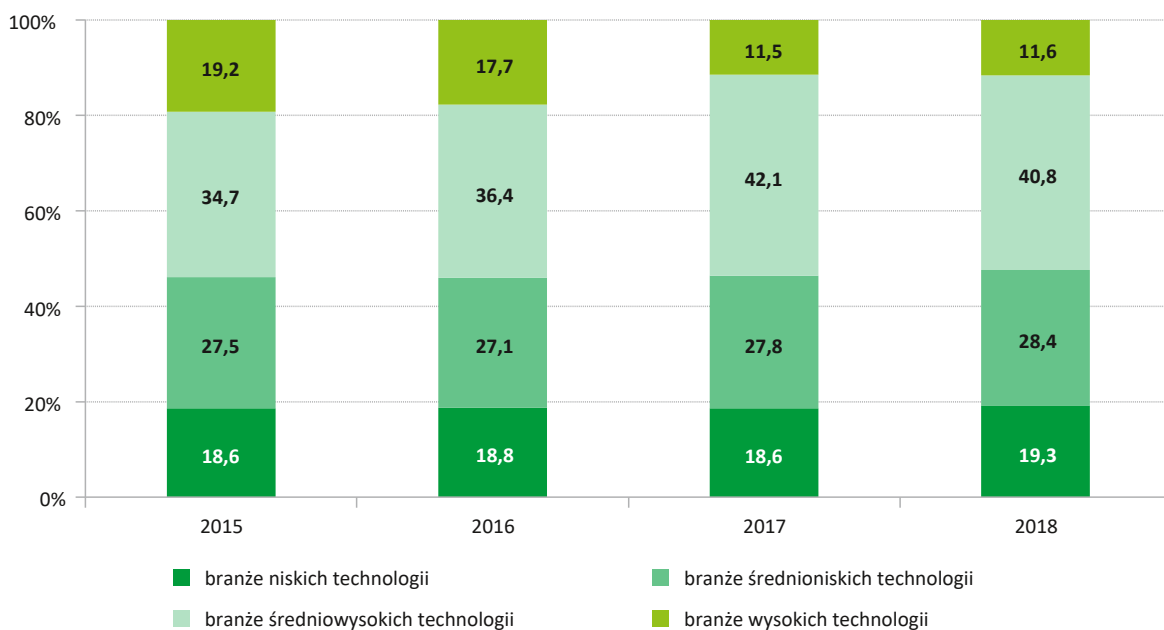
Rysunek 15. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Polski w latach 2015–2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Analogicznie, na poziomie województwa małopolskiego zaobserwowano w 2018 r. spadek udziału branż kategorii średniowysokich technologii oraz wzrost branż niskich oraz średnioniskich technologii. W przeciwieństwie do Polski w regionie nie odnotowano spadku w kategorii branż wysokich technologii. W 2018 r. udział tych branż w strukturze eksportu przemysłu nieznacznie wzrósł.

Rysunek 16. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Małopolski w latach 2015–2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

5. Struktura towarowa importu

Sekcje C – Przetwórstwo przemysłowe oraz G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle niezmiennie pozostają liderami w strukturze towarowej importu. Obie sekcje w 2018 r. odnotowały wzrosty wartości importu zarówno w Polsce, jak i Małopolsce. Jednocześnie sekcje te stanowią o blisko 80% wzrostu importu z Polski oraz o ponad 95% z Małopolski. Import o wartości 17,8% należy do kategorii *Inne*. Należy przy tym nadmienić, że żadna z kategorii obejmujących tę sekcję nie przekracza udziału na poziomie 0,3%, a zdecydowanie dominuje import niesklasyfikowany do żadnej konkretnej sekcji – 17,3%. Dla województwa małopolskiego znaczenie importowe ma poza wyżej wymienionymi także sekcja J – *Informacja i komunikacja* z udziałem 1,3% (spadek z 1,4%).

Tabela 3. Wartość importu według PKD w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)

Sekcja PKD	Polska		Małopolska	
	2017	2018	2017	2018
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	321,5	302,7	4,5	4,0
B. Górnictwo i wydobywanie	558,6	435,7	1,1	2,6
C. Przetwórstwo przemysłowe	90 254,7	99 409,4	5 372,1	5 753,8
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	426,1	417,9	38,4	35,1
F. Budownictwo	583,1	766,1	26,2	36,5
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	68 377,4	76 037,8	4 171,4	4 659,5
H. Transport i gospodarka magazynowa	1 289,2	1 837,5	36,1	40,6
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	25,5	27,2	2,0	1,0
J. Informacja i komunikacja	873,5	948,0	140,5	138,0
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	531,4	577,6	0,2	0,1
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	68,1	88,4	4,6	9,6
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	666,9	659,7	27,9	36,7
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	654,8	631,1	28,5	26,9
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	45,7	42,8	12,0	11,2
Inne (D, I, P, Q, S, K, O, U, niesklasyfikowane)**	36 268,1	39 464,9	30,0	68,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej

W 2018 r. w Polsce według nomenklatury scalonej CN sekcje *Tłuszcze i oleje* oraz *Skóry i wyroby* były jedy-
nymi, których wartość importu względem roku wcześniejszego zmalała, odpowiednio o -5,9% oraz -5,6%.
Największy import w skali kraju dotyczył sekcji *Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny*
– wartość importu przekroczyła w 2018 r. 50 mld euro, co stanowi 24% ogółu. Inne istotne gałęzie przemysłu

(z udziałem powyżej 10%) to *Metale nieszlachetne i wyroby* (10,8%) oraz *Sprzęt transportowy* (11,7%). Udział najważniejszej sekcji w województwie małopolskim w 2018 r. wyniósł 21,7% i dotyczy, podobnie jak w skali kraju, kategorii *Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny*. Kolejne miejsce w zestawieniu zajmuje sekcja *Metale nieszlachetne i wyroby* – 17%, a następnie *Sprzęt transportowy* – 11%. Import towarów należących do sekcji *Produkty mineralne* osiągnął udział na poziomie 10% oraz przekroczył wartość 1 mld euro w 2018 r., rok wcześniej stanowił on 8,6% importu małopolskiego.

Tabela 4. Wartość importu towarów w 2017 r. i 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)

Sekcja	Polska			Małopolska		
	2017	2018	% udziału dla 2018	2017	2018	% udziału dla 2018
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	5 349,6	5 364,9	2,4	312,9	299,7	2,8
Produkty pochodzenia roślinnego	4 653,7	4 868,0	2,2	493,4	492,4	4,5
Tłuszcze i oleje	936,3	880,9	0,4	78,3	67,6	0,6
Przetwory spożywcze	7 453,0	7 949,9	3,6	304,3	278,1	2,6
Produkty mineralne	16 001,6	20 767,7	9,4	851,3	1 143,7	10,6
Produkty przemysłu chemicznego	19 928,2	20 493,7	9,3	854,8	893,7	8,3
Tworzywa sztuczne i wyroby	15 222,9	16 300,8	7,4	661,1	717,6	6,6
Skóry i wyroby	1 338,1	1 266,3	0,6	59,9	59,0	0,5
Drewno i wyroby z drewna	1 456,4	673,6	0,8	58,0	67,9	0,6
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	5 283,2	5 838,2	2,6	299,8	292,9	2,7
Materiały i wyroby włókiennicze	10 145,7	11 267,1	5,1	345,3	377,4	3,5
Obuwie, nakrycia głowy, ...	2 036,0	2 604,1	1,2	109,8	141,8	1,3
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	2 252,4	2 625,4	1,2	140,5	155,1	1,4
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	646,3	679,7	0,3	30,7	43,8	0,4
Metale nieszlachetne i wyroby	21 169,1	23 770,6	10,8	1 700,3	1 841,3	17,0
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	48 327,7	53 100,4	24,0	2 196,1	2 349,9	21,7
Sprzęt transportowy	22 861,6	25 873,1	11,7	996,0	1 185,7	11,0
Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne	4 620,9	5 133,9	2,3	174,9	185,8	1,7
Broń i amunicja	162,7	199,5	0,1	10,7	6,9	0,1
Różne wyroby gotowe - meble, pref. budynków, zabawki	6 408,5	6 892,8	3,1	214,1	222,2	2,1
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	17,0	24,7	0,0	1,1	0,9	0,0
nieokreślona	2 811,7	3 405,6	1,5	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

6. Kierunki eksportu

6.1. Wartość eksportu wysyłanego do najważniejszych partnerów handlowych

Wartość polskiego eksportu do Niemiec przekroczyła w 2018 r. 60 mld euro, a kraj ten pozostaje zdecydowanie najważniejszym partnerem handlowym naszego kraju. Udział zachodniego sąsiada w krajowym eksporcie wzrósł z 27,3% w 2017 r. do już 28% w 2018 r. Zmiana nastąpiła na kolejnym miejscu i w 2018 r. drugą najważniejszą destynacją polskich towarów była Republika Czeska. Większy wzrost eksportu w skali roku (7,1% do 5%) pozwolił Czechom wyprzedzić Wielką Brytanię.

W pierwszej dziesiątce najważniejszych partnerów handlowych nastąpiły jeszcze dwie zmiany – Szwecja spadła w zestawieniu z pozycji 8. na 9., a jej poprzednie miejsce zajęły Stany Zjednoczone (wypychając poza pierwszą dziesiątkę Hiszpanię). Jest to jedyny z dziesięciu krajów w zestawieniu, dla których wzrost wartości eksportu przekroczył 10% – największy (18,2%) dla Rumunii. Spośród 25 najważniejszych eksportowych partnerów Polski tylko Turcja zanotowała mniejszą wartość eksportu względem 2017 r.

Tabela 5.

Wartość eksportu z Polski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r.
(w mln euro)

Lp.	Nazwa kraju	2017	2018	% udziału dla 2018	Wzrost/spadek w 2018 w %
1	Niemcy	55 377,2	61 458,3	28,0	11,0
2	Republika Czeska	12 942,2	13 867,6	6,3	7,1
3	Wielka Brytania	13 031,9	13 860,1	6,2	5,0
4	Francja	11 358,7	12 234,5	5,6	7,7
5	Włochy	9 949,5	10 129,4	4,6	1,8
6	Holandia	8 869,1	9 827,4	4,5	10,8
7	Rosja	6 176,9	6 762,9	3,1	9,5
8	Stany Zjednoczone	5 473,6	6 146,9	2,8	12,3
9	Szwecja	5 699,2	6 087,7	2,8	6,8
10	Węgry	5 324,3	5 847,2	2,7	9,8
11	Hiszpania	5 568,7	5 653,7	2,6	1,5
12	Słowacja	5 018,2	5 592,0	2,6	11,4
13	Belgia	4 428,7	5 110,1	2,3	15,4
14	Ukraina	4 260,3	4 451,7	2,0	4,5
15	Rumunia	3 741,2	4 421,0	2,0	18,2
16	Austria	3 878,3	4 370,5	2,0	12,7
17	Dania	3 664,4	3 776,8	1,7	3,1
18	Litwa	2 817,5	3 192,8	1,5	13,3
19	Norwegia	2 362,8	2 600,7	1,2	10,1
20	Turcja	2 914,7	2 519,3	1,1	-13,6
21	Chiny	2 053,4	2 115,5	1,0	3,0
22	Szwajcaria	1 930,0	1 963,3	0,9	1,7
23	Finlandia	1 617,0	1 858,8	0,8	14,9

24	Białoruś	1 320,4	1 440,0	0,7	9,1
25	Łotwa	1 279,6	1 346,5	0,6	5,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Dla województwa małopolskiego również Niemcy pozostają zdecydowanie najważniejszym partnerem eksportowym. Udział na poziomie 24,3% jest większy względem 2017 r. (23,5%). Ważnymi krajami, do których towary wysyłają małopolscy przedsiębiorcy, są także Czechy, Francja, Wielka Brytania i Słowacja. Wartość eksportu do każdego z tych krajów przekracza 500 mln euro oraz udział na poziomie 5%.

Największy spadek wartości eksportu odnotowano w wysyłce towarów na Litwę (-13,9%), a największy wzrost (podobnie jak w skali kraju) w wymianie z Rumunią (13,5%)

Tabela 6. Wartość eksportu z Małopolski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)

L.p.	Nazwa kraju	2017	2018	% udziału dla 2018	Wzrost/spadek w 2018 w %
1	Niemcy	2 251,9	2 454,5	24,3	9,0
2	Republika Czeska	753,2	787,1	7,8	4,5
3	Francja	748,3	767,9	7,6	2,6
4	Wielka Brytania	556,6	551,3	5,5	-0,9
5	Słowacja	464,5	523,3	5,2	12,7
6	Włochy	448,9	445,3	4,4	-0,8
7	Holandia	363,2	411,7	4,1	13,3
8	Rumunia	306,6	348,0	3,4	13,5
9	Węgry	339,9	340,9	3,4	0,3
10	Belgia	259,5	284,2	2,8	9,5
11	Austria	282,8	269,5	2,7	-4,7
12	Stany Zjednoczone	236,3	265,3	2,6	12,3
13	Ukraina	252,9	262,3	2,6	3,7
14	Szwecja	209,5	205,8	2,0	-1,8
15	Hiszpania	178,8	195,5	1,9	9,3
16	Rosja	168,4	165,8	1,6	-1,5
17	Litwa	175,0	150,7	1,5	-13,9
18	Dania	119,4	129,2	1,3	8,2
19	Finlandia	106,6	120,7	1,2	13,3
20	Chiny	123,2	117,6	1,2	-4,5
21	Szwajcaria	76,5	84,1	0,8	9,8
22	Norwegia	70,4	78,8	0,8	12,0
23	Turcja	70,6	76,3	0,8	8,0
24	Słowenia	69,5	71,1	0,7	2,3
25	Indie	75,1	69,4	0,7	-7,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

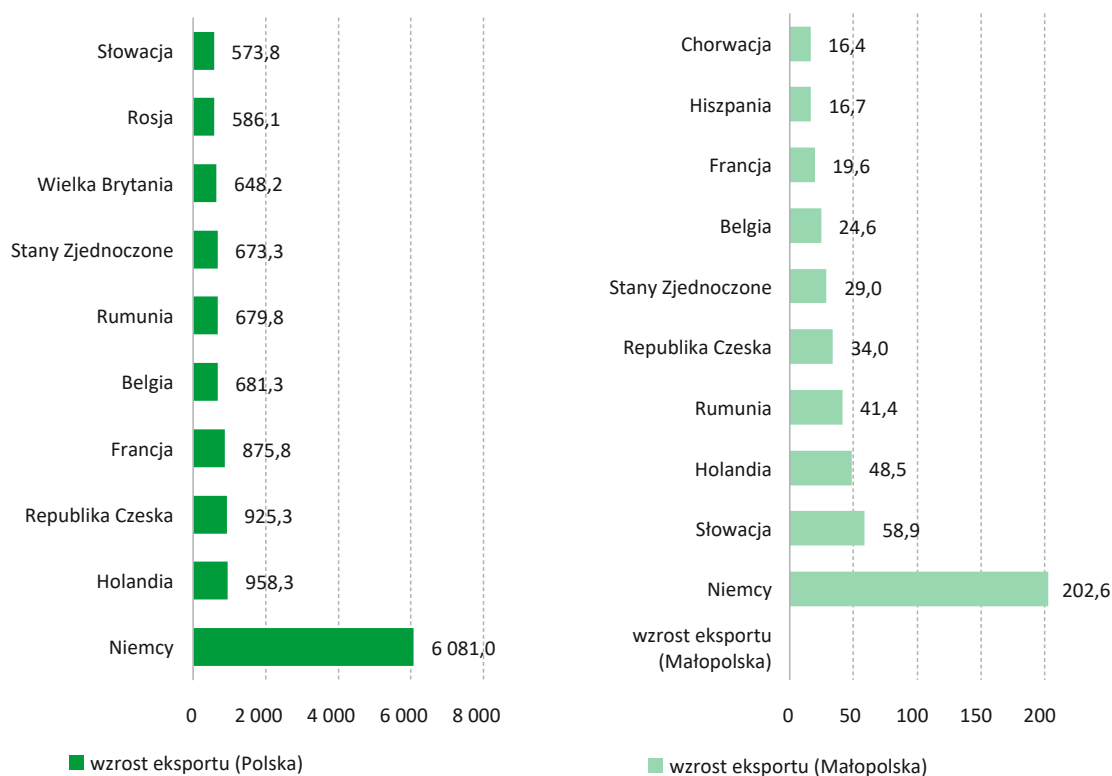

Największe wzrosty w wartościach bezwzględnych odnotowano oczywiście w eksporcie do Niemiec. W przypadku Polski to ponad 6 mld euro, i był to w 2018 r. jedyny kraj ze wzrostem ponad 1 mld (rok wcześniej było ich 5).

W skali regionalnej wzrost wartości eksportu do Niemiec wyniósł 202,6 mln euro, a druga w zestawieniu Słowacja (wzrost o 58,9 mln) w 2017 r. w ogóle nie znalazła się w czołowej dziesiątce zestawienia.

Stany Zjednoczone są jedynym krajem spoza Europy dla którego odnotowuje się wysokie wartości eksportu.

Rysunek 17. Największe wzrosty wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2018 r. (w mln euro)

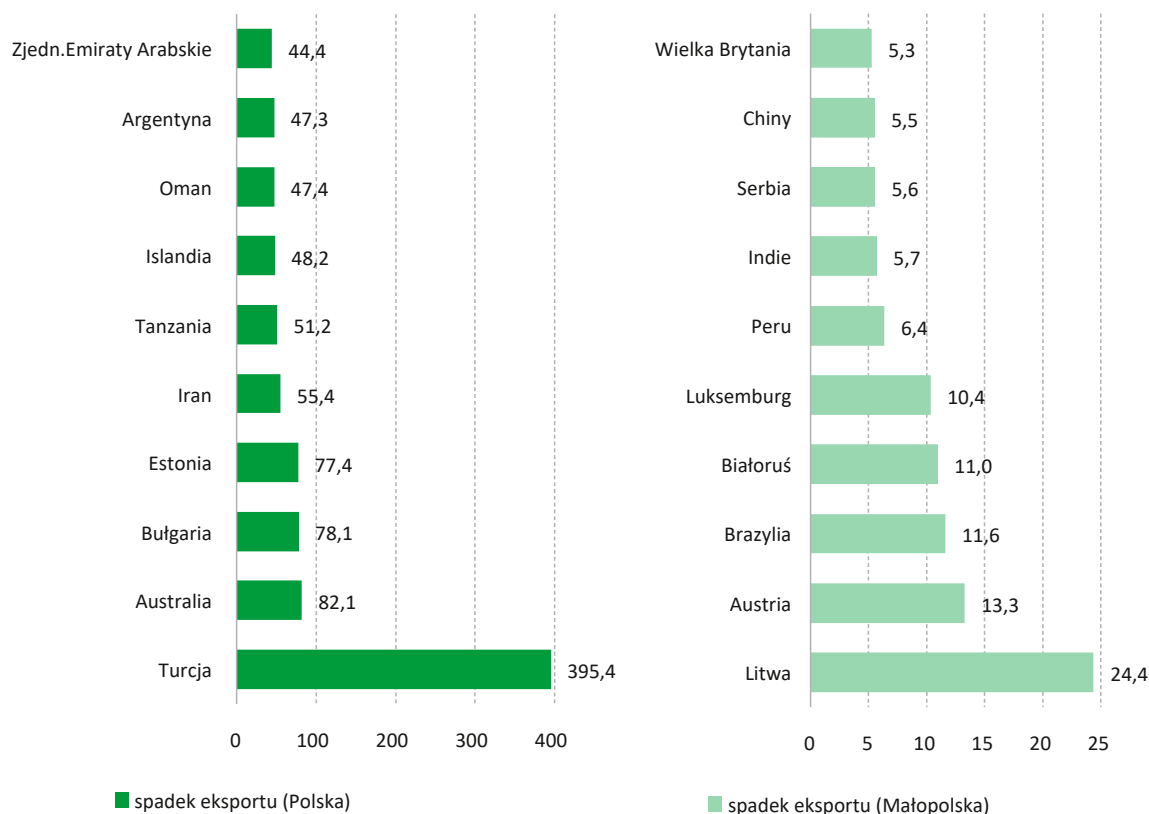
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Odwrotna tendencja występuje w zestawieniu największych spadków eksportowych. Tutaj dominują kraje pozaeuropejskie. Nie powinno to dziwić, gdyż często eksport do bardziej egzotycznych destynacji jest procesem krótkotrwałym, skokowym i bardziej podatnym na różnego rodzaju wahania i zmiany.

Polska odnotowała największy spadek wartości towarów eksportowanych do Turcji – blisko 400 mln euro mniej niż w 2017 r. Wśród dziesięciu krajów, do których eksport zmalał najbardziej są trzy kraje europejskie – Bułgaria, Estonia oraz Islandia.

W Małopolsce największy spadek dotyczy wymiany handlowej z Litwą (24,4 mln euro), a ponad 10-milionowy spadek odnotowano także w eksporcie do Austrii, Brazylii, Luksemburga i na Białoruś.

Rysunek 18. Największe spadki wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2018 r. (w mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

6.2. Rozkład terytorialny eksportu

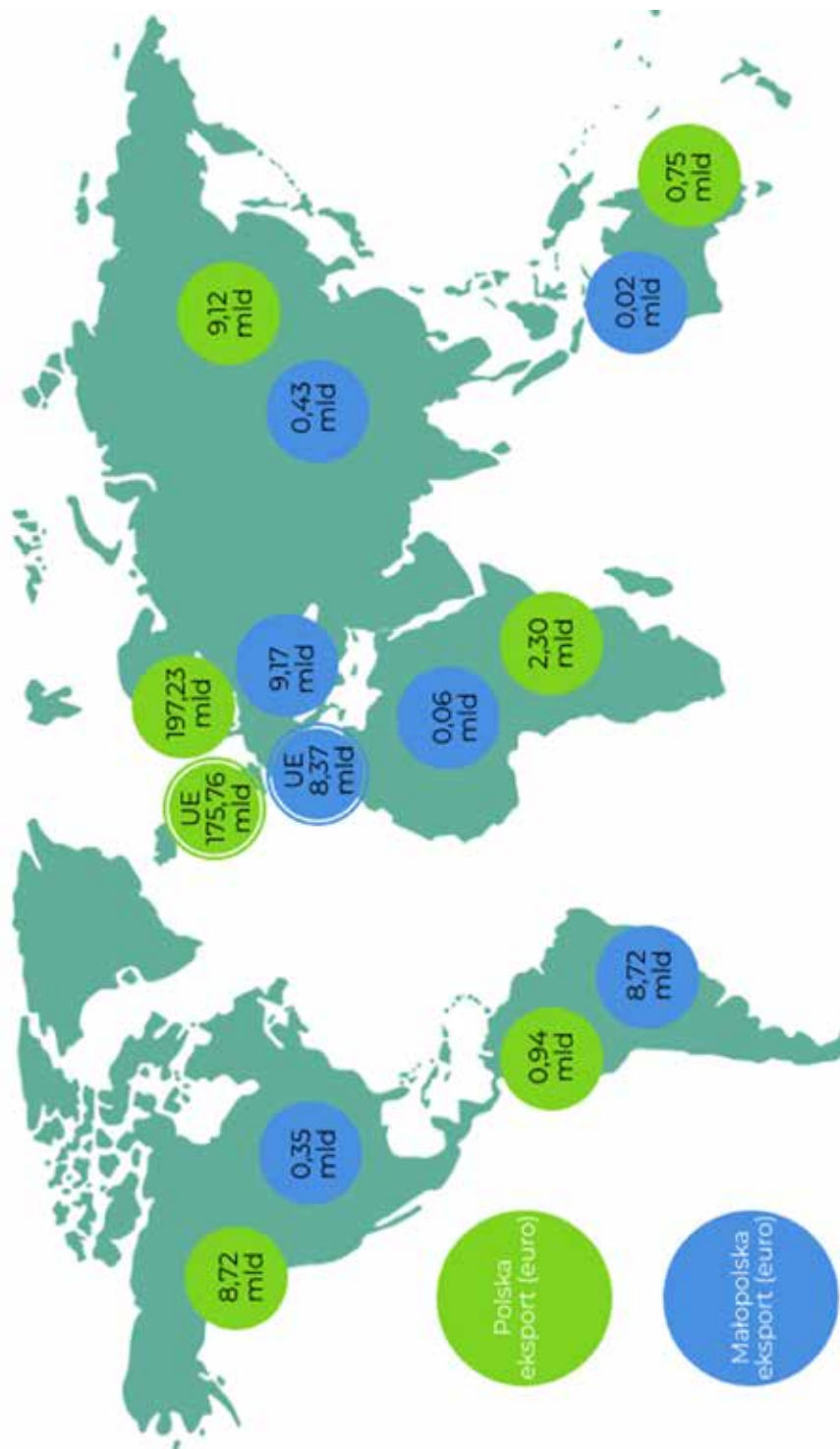
Na rysunku 19. zaprezentowano kierunki eksportu z Polski i Małopolski, jakie miały miejsce w 2018 r. Oddzielnie zaznaczono wartości dla różnych lokalizacji geograficznych w skali całego kraju oraz regionu.

Zarówno Polska, jak i województwo małopolskie zdecydowanie opierają się na eksporcie do krajów europejskich, a zwłaszcza do państw Unii Europejskiej (około 90%). Na podobnym poziomie jest również eksport towarów do Azji – 4,2%. Eksport do Afryki stanowi ważniejszy element wymiany handlowej w skali kraju (1% do 0,6% udziału w Małopolsce), a odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku Ameryki Południowej (0,8% dla Małopolski przy 0,4% dla Polski).

Rysunek 19. Wartość eksportu z Polski i Małopolski do wybranych kierunków w 2018 r. (w mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

7. Intensywność powiązań handlowych polskich regionów

Handel zagraniczny prowadzony przez polskie województwa ma zróżnicowany i regionalny charakter. Aby zaprezentować to zjawisko, stosuje się wskaźnik intensywności liczony jako stosunek udziału województwa w eksporcie Polski do konkretnego partnera handlowego oraz do udziału województwa w eksporcie Polski ogółem.

7.1 Unia Europejska – UE28

Jak wspomniano już wcześniej, Europa i Unia Europejska są zdecydowanie najważniejszą destynacją krajowego eksportu. Wymiana z krajami Unii stanowi podstawową formę handlu dla każdego z regionów. Niekłe zróżnicowanie wskaźnika nie powinno dziwić. Najniższą wartość przyjmuje on dla województwa podkarpackiego, a najwyższą dla regionów zachodnich i południowo-zachodnich. Województwo małopolskie osiągnęło poziom 1, który nie różni się zasadniczo od reszty kraju.

Rysunek 20. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Unii Europejskiej (UE28) w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

7.2 Kraje starej Unii Europejskiej – UE15

Wymiana handlowa z krajami tzw. starej Unii jest stosunkowo podobna do handlu w ramach UE28. W największym stopniu wyróżnia się województwo lubuskie (jedeny region ze wskaźnikiem na poziomie 1,2). Nieco mniejsza intensywność wymiany handlowej mają województwa: zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie oraz śląskie (wskaźnik na poziomie 1,1). Podobnie jak w poprzednim zestawieniu, najstąbiej wygląda eksport z województwa podkarpackiego. Małopolska osiągnęła wskaźnik poniżej 1 (dokładnie 0,9), cechuje się więc niską intensywnością wymiany handlowej.

Rysunek 21. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do krajów starej Unii (UE15) w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

7.3. Południowi sąsiedzi – Czechy, Słowacja i Węgry

Wymiana handlowa z grupą południowych sąsiadów (tj. Czechami, Słowacją i niegraniczącymi z Polską Węgrami) stanowi najważniejszy element zwłaszcza dla województw południowych. Województwa dolnośląskie, opolskie, śląskie i małopolskie mają dużą intensywność wymiany handlowej z tą grupą państw. Umiarkowanie dobra jest współpraca handlowa regionów Polski środkowej i środkowo-wschodniej – wskaźnik na poziomie od 1 w województwie lubelskim i łódzkim do 1,1 w świętokrzyskim. Jedynym niechlubnym wyjątkiem z regionów południowych jest województwo podkarpackie (0,8).

Rysunek 22. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Czech, Słowacji i Węgier w 2018 r

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

7.4. Wschodni sąsiedzi – Białoruś, Rosja, Ukraina

Podobnie jak w poprzednim zestawianiu w intensywności powiązań handlowych ze wschodnimi sąsiadami widać tendencje regionalne. Województwa graniczne wykazują znacznie wyższą wartość wskaźnika intensywności – najwyższy poziom osiągnął w regionie Podlasia (1,6). Wymianę handlową ze wschodnimi sąsiadami na wysokim poziomie intensywności prowadzą także regiony środkowej Polski – województwo łódzkie (1,3) oraz mazowieckie (1,2). Województwo podkarpackie jest jedynym regionem z intensywnością na średnim poziomie (1,1), reszta regionów (w tym także Małopolska) osiągnęła niską intensywność.

Rysunek 23. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Białorusi, Rosji i Ukrainy w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

7.5. Azja

Intensywność wymiany handlowej z krajami azjatyckimi jest bardzo zróżnicowana, wskaźnik waha się od jedynie 0,4 dla województwa opolskiego do 1,7 dla łódzkiego. Azję, jako istotny kierunek na tle innych, może wskazać pięć województw, a dla czterech kolejnych intensywność powiązań handlowych jest na średnim poziomie. Brak jest widocznych regionalnych aspektów wymiany do Azji – jest ona ważna zarówno dla regionów polski północno-wschodniej, jak i dla niektórych południowo-zachodnich.

Rysunek 24. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Azji w 2018 r.

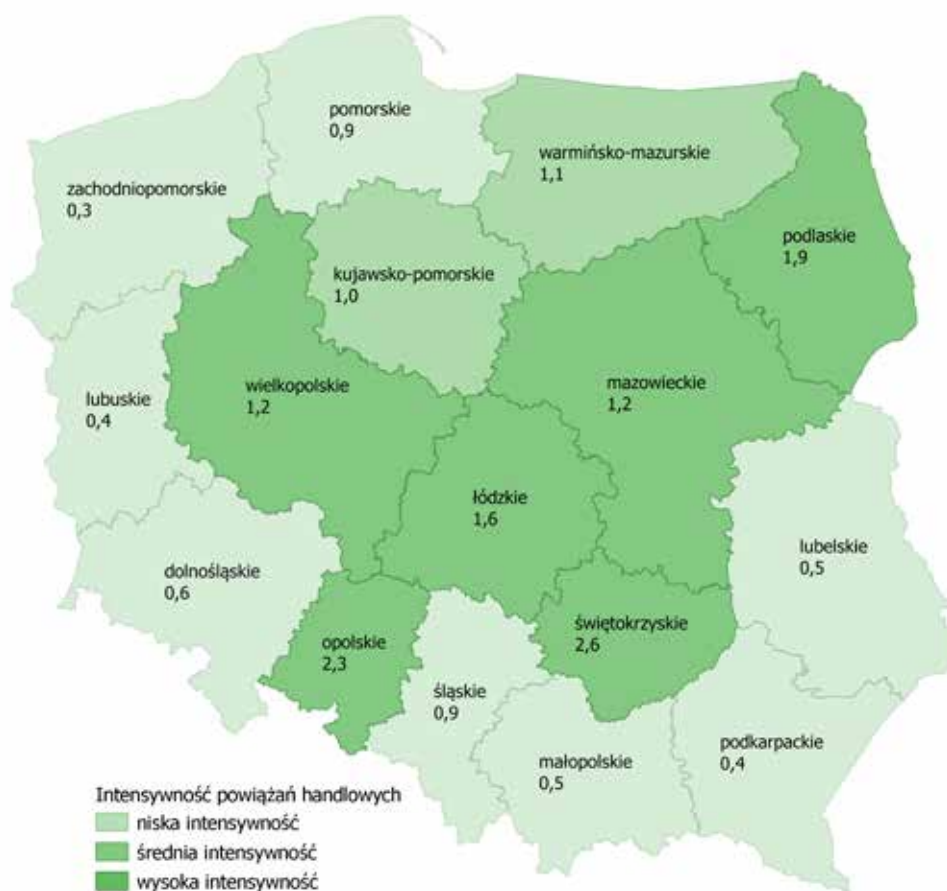

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

7.6. Afryka

Jeszcze większe wahanie w intensywności wymiany handlowej widać w relacjach eksportowych z Afryką. Dwa województwa osiągnęły intensywność na poziomie powyżej 2 – świętokrzyskie (2,6) oraz opolskie (2,3). Dużą intensywnością wykazały się także województwa podlaskie, łódzkie, mazowieckie i wielkopolskie. Wskaźnik dla małopolski wynosi 0,5 i jest jednym z najniższych. Należy jednakże pamiętać, że w skali kraju eksport do Afryki nie stanowi dużej wartości, dlatego jeżeli któryś z regionów osiągnął wartość eksportu na nieco wyższym poziomie niż inny, to różnica ta bardzo wyraźnie zaznacza się we wskaźniku intensywności.

Rysunek 25. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Afryki w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

8. Kierunki importu

8.1. Wartość importu z najważniejszych krajów-partnerów handlowych

Import o największej wartości trafia do Polski z Niemiec. Zachodni sąsiedzi są odpowiedzialni za ponad ¼ całkowitego importu, a żaden z innych krajów nie przekracza nawet 8% udziału. Duży udział w polskim imporcie mają także Rosja i Chiny. Spośród 25 największych partnerów-importerów jedynie Norwegia oraz Irlandia zanotowały spadek wartości importu rok do roku. Największy procentowy wzrost zanotował import dóbr z Białorusi.

Tabela 7.

Wartość importu do Polski z 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r.
(w mln euro)

Lp.	Nazwa kraju	2017	2018	% udziału dla 2018	Wzrost/spadek w 2018 w %
1	Niemcy	55 090,3	60 243,9	27,3	9,4
2	Rosja	13 251,7	17 018,6	7,7	28,4
3	Chiny	14 578,3	16 361,5	7,4	12,2
4	Holandia	11 743,2	12 076,5	5,5	2,8
5	Włochy	10 341,6	10 954,6	5,0	5,9
6	Republika Czeska	7 894,2	8 692,7	3,9	10,1
7	Francja	8 182,9	8 688,5	3,9	6,2
8	Belgia	7 340,4	8 335,0	3,8	13,6
9	Wielka Brytania	5 396,5	5 688,8	2,6	5,4
10	Słowacja	4 818,2	5 211,4	2,4	8,2
11	Hiszpania	4 771,8	5 116,3	2,3	7,2
12	Szwecja	4 654,3	4 981,3	2,3	7,0
13	Stany Zjednoczone	3 860,2	4 529,3	2,0	17,3
14	Austria	4 030,0	4 408,9	2,0	9,4
15	Węgry	3 800,8	4 099,0	1,9	7,8
16	Republika Korei	2 585,3	3 156,4	1,4	22,1
17	Dania	2 532,4	2 685,0	1,2	6,0
18	Ukraina	2 224,8	2 582,5	1,2	16,1
19	Turcja	2 423,3	2 561,5	1,2	5,7
20	Litwa	1 589,1	1 864,3	0,8	17,3
21	Rumunia	1 663,1	1 843,5	0,8	10,8
22	Finlandia	1 489,4	1 609,5	0,7	8,1
23	Białoruś	1 128,6	1 604,0	0,7	42,1
24	Norwegia	1 621,0	1 528,5	0,7	-5,7
25	Irlandia	1 463,7	1 386,1	0,6	-5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Do województwa małopolskiego towary o największej wartości również sprowadzane są z Niemiec. **Wartości importu z tego kraju przekroczyła w 2018 r. 3 mld euro, co stanowi blisko 28% całej wartości importu.** W porównaniu do importu w skali krajowej w imporcie Małopolski wyróżnia się Słowacja, której udział jest ponad dwa razy większy niż dla Polski, a wynika to przede wszystkim z bliskiego sąsiedztwa. Analogicznie jak w przypadku Polski, najważniejszym pozaeuropejskim partnerem importowym dla regionu są Chiny.

Tabela 8. Wartość importu do Małopolski z 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)

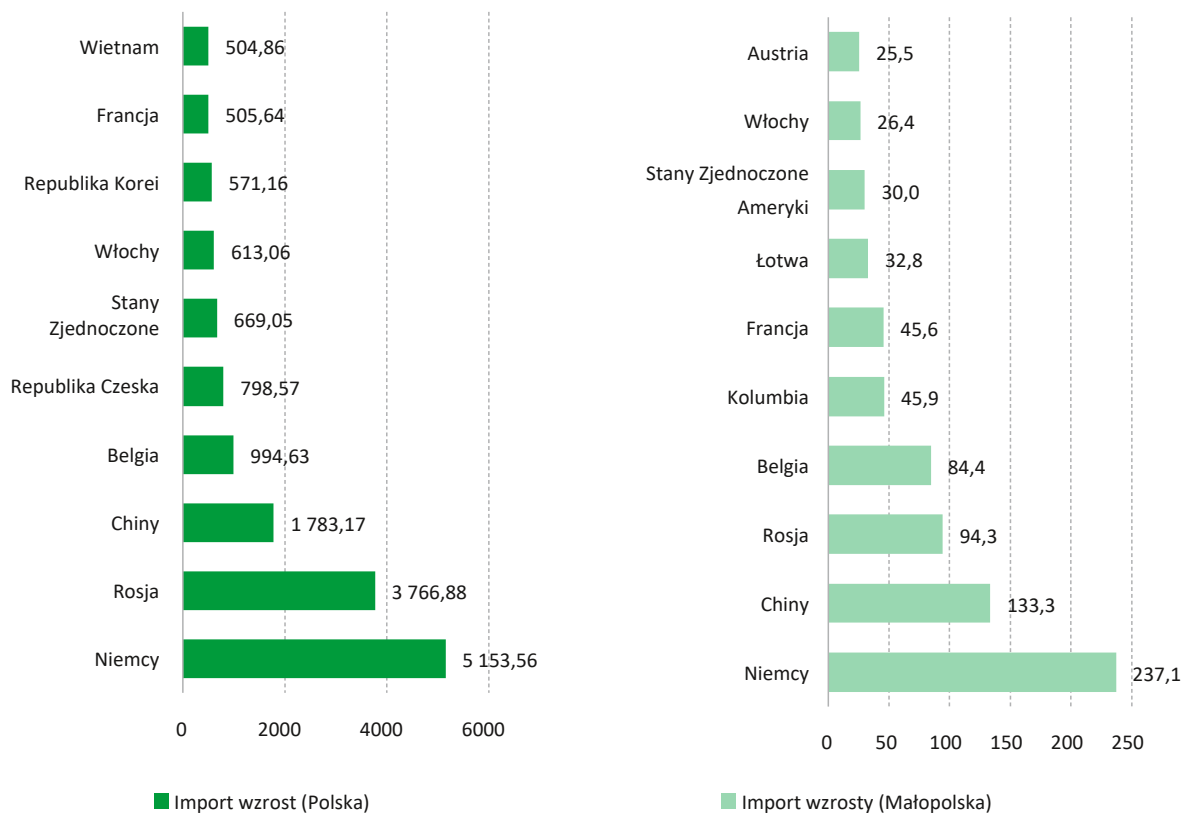
Lp.	Nazwa kraju	2017	2018	% udziału dla 2018	Wzrost/spadek w 2018 w %
1	Niemcy	2 784,9	3 022,1	27,9	8,5
2	Chiny	653,6	786,9	7,3	20,4
3	Włochy	731,5	757,9	7,0	3,6
4	Holandia	728,5	751,5	6,9	3,2
5	Słowacja	613,5	629,3	5,8	2,6
6	Rosja	427,1	521,4	4,8	22,1
7	Francja	423,5	469,1	4,3	10,8
8	Belgia	355,5	439,9	4,1	23,8
9	Hiszpania	333,3	342,6	3,2	2,8
10	Austria	295,7	321,2	3,0	8,6
11	Republika Czeska	266,8	285,9	2,6	7,2
12	Węgry	253,4	259,3	2,4	2,3
13	Wielka Brytania	170,6	190,4	1,8	11,6
14	Stany Zjednoczone	143,2	173,2	1,6	21,0
15	Turcja	139,9	163,8	1,5	17,1
16	Szwecja	183,7	159,2	1,5	-13,3
17	Ukraina	127,3	108,0	1,0	-15,1
18	Kolumbia	46,8	92,8	0,9	98,2
19	Rumunia	70,6	88,0	0,8	24,6
20	Indie	75,1	73,5	0,7	-2,2
21	Finlandia	66,5	66,1	0,6	-0,7
22	Bangladesz	55,8	64,9	0,6	16,3
23	Hongkong	58,3	60,8	0,6	4,2
24	Tajwan	43,4	59,8	0,6	37,8
25	Litwa	61,6	52,6	0,5	-14,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Niemcy bezsprzecznie pozostają państwem, z którego rok w rok odnotowuje się największy wzrost wartości importu. W skali Polski w 2018 r. było to ponad 5 mld euro. Bardzo wzrósł import z Rosji (ponad 3,7 mld euro) oraz Chin (ponad 1,7 mld euro). Na liście największych wzrostów importu do Polski oprócz Chin są jeszcze dwa inne kraje azjatyckie – Republika Korei oraz Wietnam, wartość importu z każdego z tych krajów wzrosła rok do roku o ponad 500 mln euro.

W województwie małopolskim wartość importu z Niemiec wzrosła o ponad 200 mln euro, a następane w zestawieniu były Chiny i Rosja w odwrotnej kolejności niż w skali kraju.

Rysunek 26. Największe wzrosty wartości importu do Polski i Małopolski w 2018 r. (w mln euro)

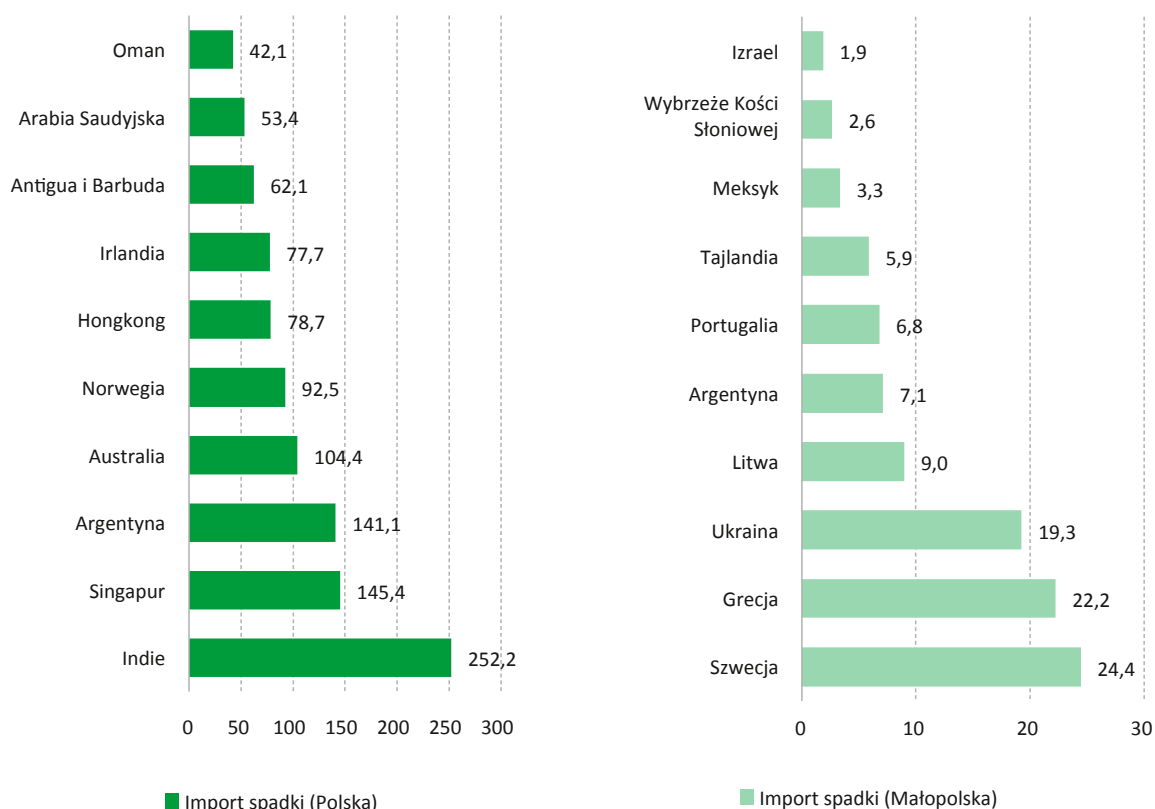

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

O ile lista największych wzrostów importu dla Polski i Małopolski jest w wielu przypadkach tożsama, tak w przypadku spadków widać istotne różnice – wśród 10 krajów z największymi spadkami jedynie jeden się powtarza. Spośród krajów, które zaliczyły największe spadki w imporcie do Polski przeważają kraje pozaeuropejskie. Największy spadek wartości odnotowano w imporcie z Indii (ponad 250 mln euro). **Import do województwa małopolskiego zmalał w największym stopniu ze Szwecji, a następnie z Grecji i Ukrainy.**

Rysunek 27. Największe spadki wartości importu do Polski i Małopolski w 2018 r. (w mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

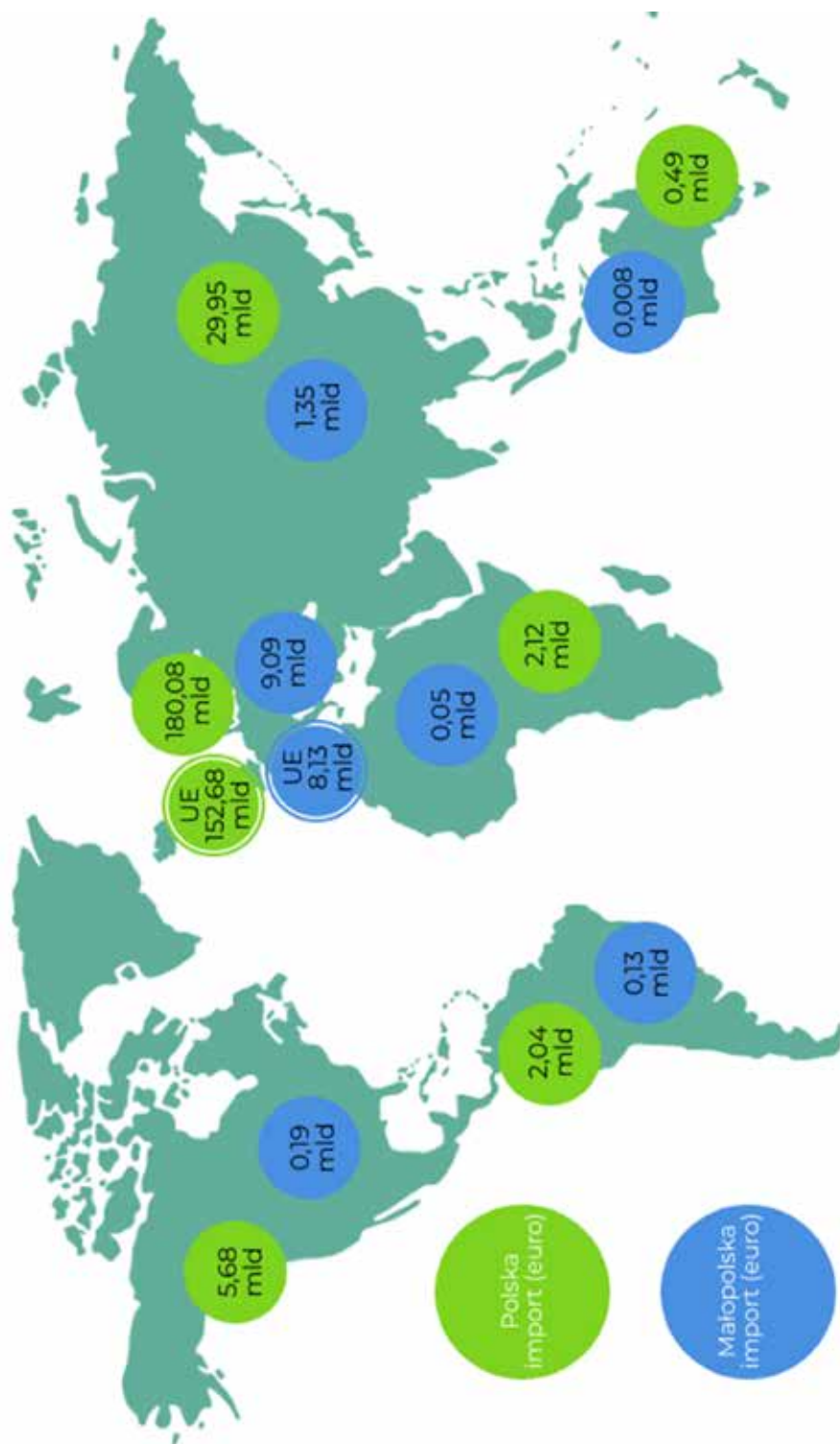
8.2. Rozkład terytorialny importu

W 2018 r. 81,5% towarów importowanych do Polski pochodziło z państw europejskich, z czego 69,1% – z krajów należących do Unii Europejskiej. Spory udział w imporcie do Polski, 13,6% wartości polskiego importu, miały kraje Azji, których eksport był wart blisko 30 mld euro.

Województwo małopolskie w jeszcze większym stopniu importowało z krajów europejskich (84,0%) oraz Unii (75,1%). Wartość importu z Azji to 1,35 mld euro, co stanowi udział na poziomie 12,5%. Powyżej 1% udziału w imporcie miały także państwa z Ameryki Północnej (1,7%) oraz Południowej (1,2%).

Rysunek 28. Wartość importu do Polski i Małopolski z wybranych kierunków 2018 r. (w mld euro)

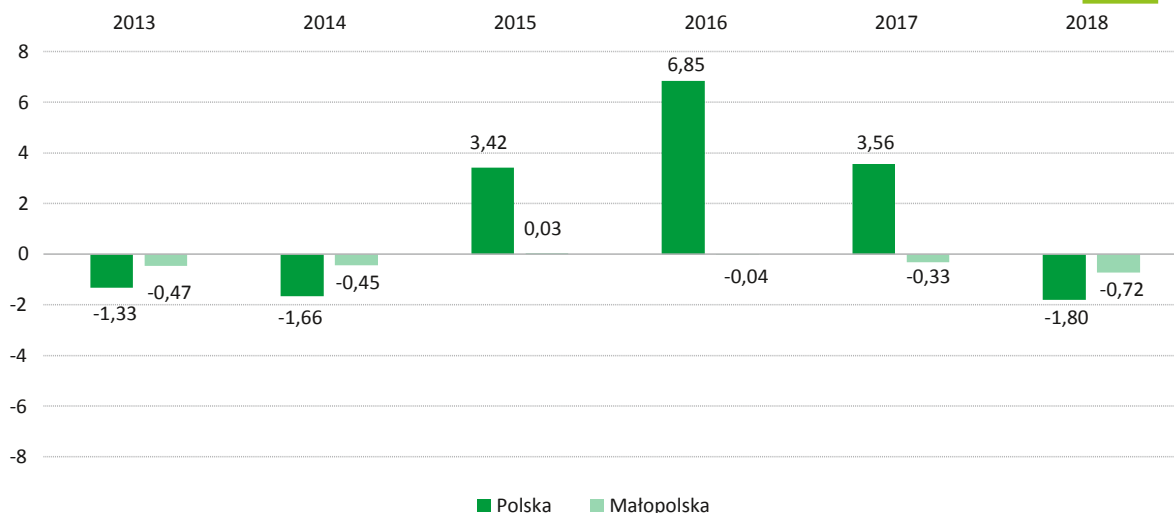
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

9. Saldo handlu zagranicznego

Po raz pierwszy od 2014 r. zarówno Polska, jak i województwo małopolskie odnotowały ujemne saldo wymiany handlowej. Wartość towarów sprowadzanych do Polski była wyższa o 1,8 mld euro, a do Małopolski o 0,72 mld euro, co oznacza podwojenie ujemnego bilansu z 2017 r.

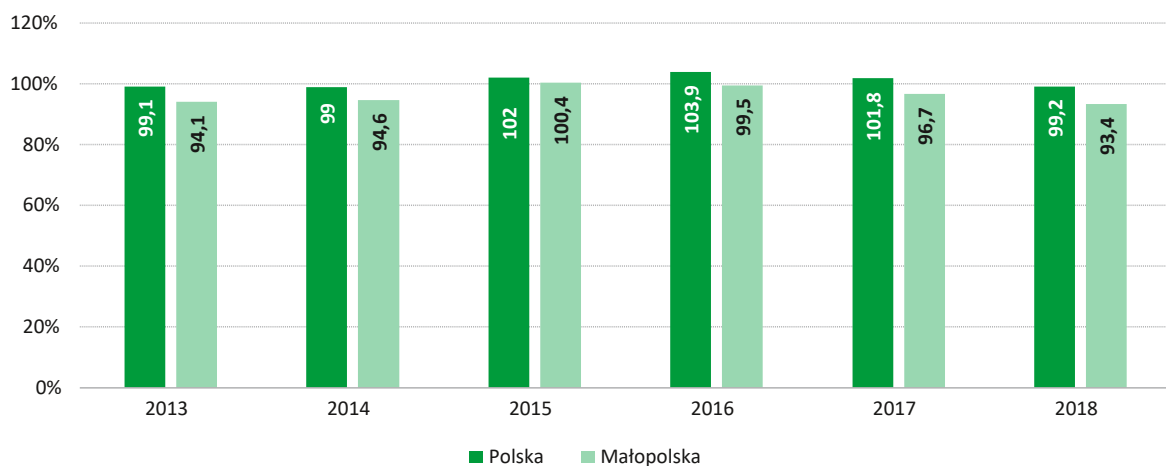
Rysunek 29. Saldo handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w latach 2013–2018 (w mld euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

W związku z ujemnym saldem handlowym także stopień pokrycia importu eksportem osiągnął w 2018 r. niższe wartości. Eksport pokrywał 99,2% importu polskiego oraz 93,4% importu województwa małopolskiego.

Rysunek 30. Wskaźnik pokrycia importu eksportem dla Polski i Małopolski w latach 2013–2018 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Saldo wymiany handlowej według klasyfikacji CN w skali Polski pozwala wyciągnąć następujące wnioski:

- Niezmiennie najkorzystniejszy bilans handlowy osiąga się w kategorii *Różne wyroby gotowe – meble, prefabrykaty budynków, zabawki*. W 2018 r. saldo tej branży przekroczyło 9 mld euro.
- *Przetwory spożywcze* odnotowały drugi rok z rzędu największy wzrost salda, a *Sprzęt transportowy* – kolejny rok spadku.
- Zmiana bilansu salda handlowego nastąpiła w jednej kategorii: *Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki*. W 2017 r. było ono dodatnie (1,7 mln euro), natomiast w 2018 r. jest już ujemne (-9,0 mln euro).

W skali województwa małopolskiego:

- Największe saldo dodatnie utrzymuje się w kategoriach *Tworzywa sztuczne i wyroby* oraz *Przetwory spożywcze*.
- Dwie następne kategorie z największym saldem – *Sprzęt transportowy* oraz *Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny* – zanotowały spadki.
- Zmiana bilansu handlowego nastąpiła w trzech kategoriach, w dwóch przypadkach z salda dodatniego na ujemne, a w jednym z ujemnego na dodatnie. Podobnie jak w skali kraju dotyczy to kategorii *Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki* – zmiana z 1,5 mln euro do -0,4 mln euro, oraz *Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby* – spadek z 9,5 mln euro do -11,7 mln euro. Dodatni bilans w 2019 r. osiągnęła kategoria *Broń i amunicja*.

Odmienne salda dla Polski i województwa małopolskiego występują w kilku kategoriach. *Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby* oraz *Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby* – saldo dla Polski jest dodatnie, a dla województwa małopolskiego – ujemne. Odwrotna sytuacja występuje w kategoriach: *Tworzywa sztuczne i wyroby, Broń i amunicja* oraz w kategorii *nieokreślone*.

Tabela 9. Saldo handlu zagranicznego według klasyfikacji CN w latach 2017–2018 (w mln euro)

PKD	Polska		Małopolska	
	2017	2018	2017	2018
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	3 531,0	3 964,8	87,7	135,3
Produkty pochodzenia roślinnego	-442,9	-628,6	-360,3	-354,9
Tłuszcze i oleje	-515,3	-482,9	-63,0	-63,2
Przetwory spożywcze	6 230,6	7 067,8	391,3	459,8
Produkty mineralne	-10 620,3	-14 569,6	-679,9	-955,6
Produkty przemysłu chemicznego	-5 038,1	-5 740,8	-442,0	-457,8
Tworzywa sztuczne i wyroby	-1 079,4	-700,2	425,6	483,5
Skóry i wyroby	-356,8	-276,9	-11,1	-5,7
Drewno i wyroby z drewna	2 460,4	2 718,2	127,3	140,2
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	439,6	497,2	-34,1	-28,4
Materiały i wyroby włókiennicze	-2 767,4	-2 878,7	-237,8	-264,1
Obuwie, nakrycia głowy, ...	-494,3	-680,8	-47,7	-57,7
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	1 621,2	1 626,7	96,1	130,6
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	411,1	276,2	8,5	-11,7
Metale nieszlachetne i wyroby	-1 238,3	-2 075,0	-262,0	-326,1
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	291,4	493,2	328,1	182,1
Sprzęt transportowy	5 649,0	4 528,0	357,5	273,8

Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne	-783,3	-864,5	-57,5	-73,1
Broń i amunicja	-91,0	-108,5	-4,7	8,7
Różne wyroby gotowe – meble, prefabrykaty budynków, zabawki	8 915,8	9 194,7	43,5	65,0
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	1,7	-9,0	1,5	-0,4
nieokreślona	-2 564,4	-3 152,8	3,0	1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

10. Produkty towarowe Małopolski

Dzięki zastosowaniu klasyfikacji CN możliwe jest szczegółowe określenie poziomu wielkości obrotu handlowego wybranych produktów. Poniżej znajduje się zestawienie 20 najważniejszych towarów eksportowych z regionu i importowanych do niego.

Najważniejsze towary eksportowe województwa należą do kategorii *Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep*. Powyżej 200 mln euro osiągnęły także inne motoryzacyjne i okołomotoryzacyjne kategorie: *Sprzęt elektryczny, oświetleniowy lub sygnalizacji wzrokowej, w rodzaju stosowanych w pojazdach silnikowych*, *Chłdnice do pojazdów samochodowych*, *Pojazdy samochodowe inne niż do transportu substancji promieniotwórczych*.

Tabela 10.

Dwadzieścia najważniejszych towarów eksportowych Małopolski w 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro).

Kod CN	Opis CN	Wartość statystyczna eksportu w euro
87012010	Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep (inne niż ciągniki objęte pozycją 8709), nowe	437,1
85122000	Sprzęt elektryczny, oświetleniowy lub sygnalizacji wzrokowej, w rodzaju stosowanych w pojazdach silnikowych	288,6
87089135	Chłdnice do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, inne niż w pozycji 87089120	260,6
87042391	Pojazdy samochodowe inne niż do transportu substancji promieniotwórczych, inne niż w poz. 870410, z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie samoczynnym; o masie całkowitej > 20 t, nowe	207,0
83099090	Korki (bez korków z główką), pokrywki i wieczka, kapsle do butelek (bez z poz. 83099010), pokrywki na korki, plomby itp. akcesoria do opakowań, z metali nieszlachetnych	196,8
40021910	Kauczuk styrenowo-butadieniowy wytwarzany w procesie polimeryzacji emulsyjnej (E-SBR) w belach	191,7
39081000	Poliamid-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 lub -6,12, w formach podstawowych	187,8
85013100	Silniki prądu stałego z wyjątkiem silników z poz. 850110, 85012000; prądnice prądu stałego: o mocy wyjściowej ≤ 750 W	168,8
87088035	Amortyzatory układu zawieszenia, do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, bez pozycji 87088020	158,0
85371098	Tablice, panele, konsole, pulpity, szafy wyposażone w co najmniej 2 urządzenia z poz. 8535 i 8536, służące do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej bez poz. 85371010, 85371091 i 85371095, pozostałe	151,2
85129090	Części do sprzętu elektrycznego objętego poz. 8512, pozostałe, innego niż objętego podpozycją 85123010	148,1
85444999	Druły i kable elektryczne izolowane, inne niż wymienione w pozycjach od 854411 do 85443000; do napięć = 1000 V, bez złączek; o średnicy pojedynczego przewodu > 0,51 mm	146,1
39252000	Drzwi, okna i ich ramy oraz progi drzwiowe, z tworzyw sztucznych	139,2
85446010	Przewody elektryczne izolowane, pozostałe, inne niż wymienione w pozycjach od 854411 do 85443000; do napięć > 1000 V; z przewodami miedzianymi	122,8
73089098	Części konstrukcji, dachy, płyty, pręty, kątowniki, rury itp., do konstrukcji, z żeliwa lub stali inne niż z arkuszy bez pozycji od 73081000 do 73089059	107,8

85444995	Druły i kable elektryczne izolowane, inne niż wym. w pozycjach od 854411 do 85443000; do napięć > 80 V i < 1000 V, bez złączek; o średnicy pojedynczego przewodu > 0,51 mm	105,0
76129080	Pojemniki rurowe nieskładane, aluminiowe, inne niż z folii o grubości nieprzekraczającej 0,2 mm, pozostałe, oprócz do aerozoli	104,0
72251100	Wyroby walcowane płaskie o szerokości 600 mm lub większej ze stali krzemowej elektrotechnicznej, o ziarnach zorientowanych	92,2
85443000	Wiązki przewodów zapłonowych i innych przewodów, w rodzaju stosowanych w pojazdach, statkach powietrznych lub pływających	86,8
40169952	Części gumowo-metalowe do pojazdów silnikowych objętych pozycjami 8701 do 8705	80,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Dwie najważniejsze kategorie importowanych towarów również należą do branż związanych z motoryzacją. Największa wartość importu została osiągnięta w kategorii: *Silniki według poz. 840820, bez poz. 84082010; do pojazdów objętych działem 87, z wyjątkiem tych do kołowych ciągników rolniczych i leśnych; o mocy > 200 kW oraz Nadwozia (włączając kabiny), do pojazdów silnikowych*. Oprócz wspomnianych jeszcze kategoria *Węglowodory skroplone bez propanu, butanu, etylenu, propylenu, butylenu, butadienu* przekroczyła wartość 200 mln euro (wzrost z 180,2 mln euro w 2017 r.).

Tabela 11. Dwadzieścia najważniejszych towarów importowanych do Małopolski w 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)

Kod CN	Opis CN	Wartość statystyczna importu w EUR
84082099	Silniki według poz. 840820, bez poz. 84082010; do pojazdów objętych działem 87, z wyjątkiem tych do kołowych ciągników rolniczych i leśnych; o mocy > 200 kW	270,8
87079090	Nadwozia (włączając kabiny), do pojazdów silnikowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, inne niż do pojazdów objętych pozycją 8703; bez pozycji 87079010	250,9
27111900	Węglowodory skroplone bez propanu, butanu, etylenu, propylenu, butylenu, butadienu	215,9
27011290	Węgiel bitumiczny, bez węgla koksowego, nawet sproszkowany, lecz nieaglomerowany	196,8
27102011	Oleje napędowe, zawierające $\geq 70\%$ masy olejów ropy naftowej, zawierające biodiesel, inne niż oleje odpadowe, o zawartości siarki $\leq 0,001\%$ masy	183,0
76061292	Blachy, taśmy inne niż do żaluzji weneckich, ze stopów aluminium, grubości > 0,2 mm, < 3 mm, prostokątne (włączając kwadratowe), inne niż: malowane, lakierowane lub powlekane tworzywami sztucznymi	168,7
74081100	Drut miedziany z miedzi rafinowanej, którego maksymalny wymiar przekroju poprzecznego przekracza 6 mm	168,6
27101245	Benzyna silnikowa (inna niż lotnicza), zawierająca $\geq 70\%$ masy olejów ropy naftowej, inna niż zawierająca biodiesel i oleje odpadowe: z zawartością ołowiu $\leq 0,013$ g/l, o liczbie oktanowej ≥ 95 i < 98	134,8
76012080	Stopy aluminium, nieobrobione plastycznie: inne niż kęsiska płaskie i kęsy	119,4
87085035	Mosty napędowe z mechanizmem różnicowym, nawet wyposażone w inne elementy przekładni, osie niepędzane, do pojazdów samochodowych objętych poz. od 8701 do 8705, bez poz. 87085020	118,5
76061220	Blachy grube, cienkie oraz taśma, o grubości > 0,2 mm, ze stopów aluminium, prostokątne (włączając kwadratowe), malowane, lakierowane lub powleczone tworzywem sztucznym	112,7

29026000	Etylobenzen	109,2
85129090	Części do sprzętu elektrycznego objętego poz. 8512, pozostałe, innego niż objętego podpozycją 85123010	107,8
87089997	Części i akcesoria do pojazdów samochodowych objętych poz. 8701 do 8705, bez poz. 870810–87089993; nie do montażu przemysłowego pojazdów samochodowych; nie stalowe, odkute w matrycy zamkniętej ginw.	104,4
72107080	Wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej, o szerokości 600 mm lub większej, malowane, lakierowane lub powleczone tworzywem sztucznym, bez poz. 72107010	104,2
29025000	Styren	95,8
87084050	Skrzynie biegów (przekładniowe) do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, z wyjątkiem pozycji 87084020	93,4
29012400	Butadien-1,3 i izopren	90,0
02031110	Mięso ze świń domowych, świeże lub schłodzone: tusze i półtusze	81,5
87089199	Części i akcesoria do pojazdów samochodowych objętych poz. od 8701 do 8705, inne niż w poz. od 870810 do 87089191; inne niż do montażu przemysłowego pojazdów samochodowych	79,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

11. Terytorialna analiza dla Małopolski

Miasto Kraków oraz okalające je powiaty, krakowski i wielicki, pozostają centrum eksportowym województwa. Są to jedyne obszary, które generują eksport wartości powyżej 1 mld euro (a w przypadku stolicy małopolski nawet powyżej 2 mld euro).

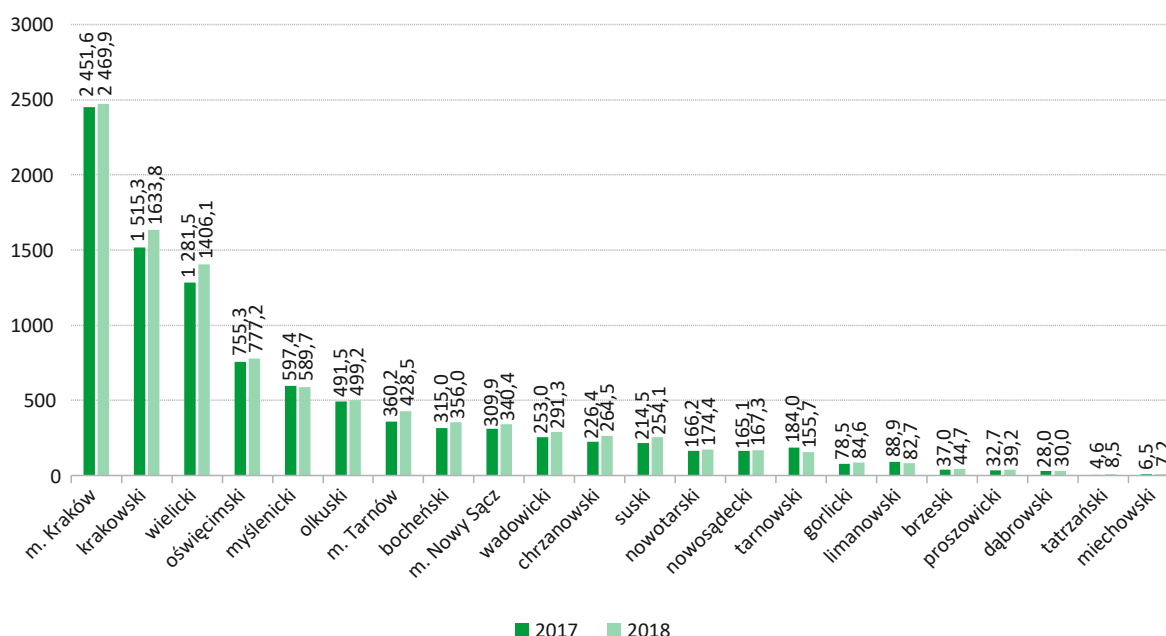
Kraków generuje 24,4% małopolskiego eksportu, a wraz ze wspomnianymi wyżej powiatami – 54,4%. Oznacza to nieznaczny spadek udziału względem 2017 r., w którym stanowił 54,9%.

Miasto Tarnów oraz powiaty bocheński, wadowicki, chrzanowski, suski, brzeski, proszowicki, miechowski i tatrzański osiągnęły wzrost wartości eksportu powyżej 10%.

Największy wzrost wartości eksportu odnotowano w powiecie tatrzańskim – ponad 83%. W wartościach bezwzględnych nie jest to jednak imponujący wzrost (niecałe 4 mln euro) ze względu na fakt, że powiat w latach wcześniejszych nie generował istotnej wartości eksportu. Wzrost w 2018 r. pozwolił jednak powiatowi tatrzańskiemu wyprzedzić w zestawieniu powiat miechowski, który pozostał z najniższą wartością eksportu w województwie. Oba te powiaty są jedynymi w skali regionu, których eksport wynosi mniej niż 10 mln euro.

W trzech regionach w skali rocznej wartość eksportu zmalała. Największy spadek dotknął eksport z powiatu tarnowskiego (-15,4%), mniejszy spadek odnotowano w powiatach limanowskim (-6,9%) i myślenickim (-1,3%).

Rysunek 31. Wartość eksportu z powiatów województwa małopolskiego w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

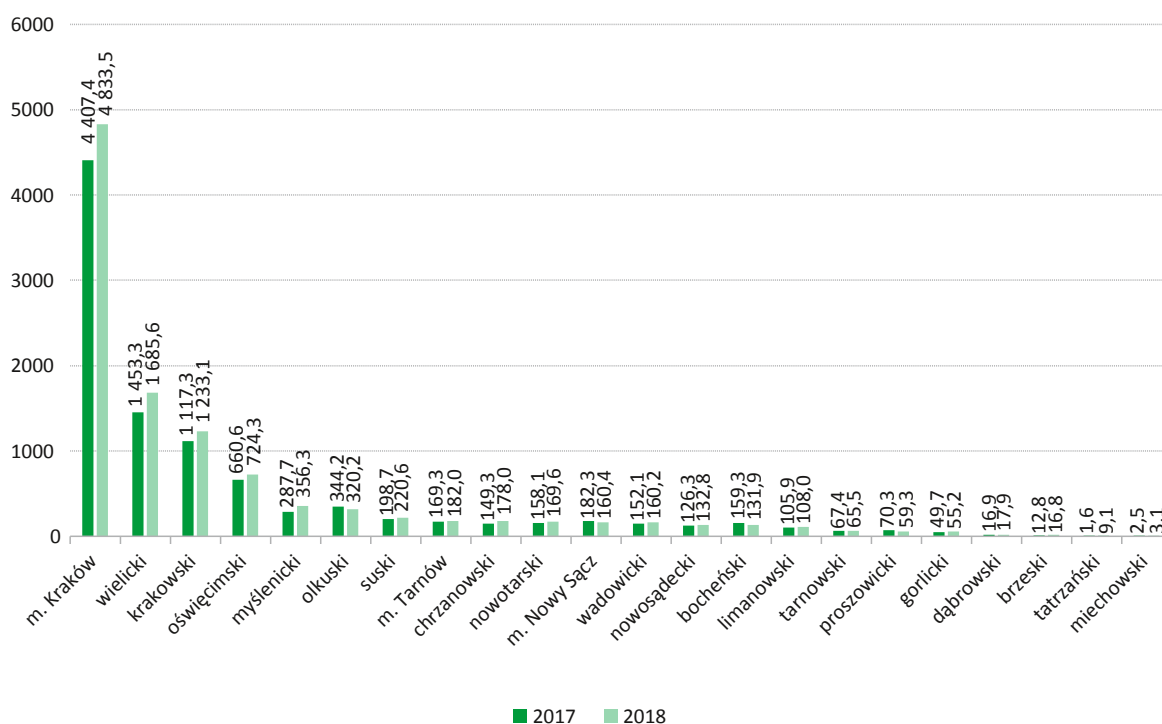
Dominacja Krakowa jako wojewódzkiego centrum wymiany handlowej jest jeszcze bardziej widoczna w wartości importu. Stolica regionu importuje 44,7% wartości ogółu importu (wzrost o 0,1 p.p.). Sama wartość sprowadzanych towarów wzrosła o 9,7% w skali rok do roku i jeśli tendencja ta zostanie utrzymana, to już w 2019 r. Kraków powinien osiągnąć ponad 5 mld euro wartości importu.

Drugie i trzecie miejsce największych wojewódzkich importerów zajmują powiaty wielicki i krakowski. W odwrotnej jednak kolejności w porównaniu do eksportu – powiat wielicki sprowadza towary o większej wartości.

Powiat tatrzański, który zanotował duży wzrost wartości eksportu, w jeszcze większym stopniu zwiększył import towarów. Wzrost z poziomu 1,6 mln euro do 9,1 mln euro jest zdecydowanie największy spośród wszystkich powiatów w województwie. Analogicznie jak w przypadku eksportu pozwoliło to powiatowi tatrzańskiemu wyprzedzić powiat miechowski.

W 2018 r. w czterech powiatach zmniejszyła się wartość importu. Największy spadek odnotowano w powiecie bocheńskim (-17,2%), a następnie w powiatach; proszowickim (-15,6%), olkuskim (-7,0%), tarnowskim (-2,9%), a także w mieście Nowy Sącz (-12,0%).

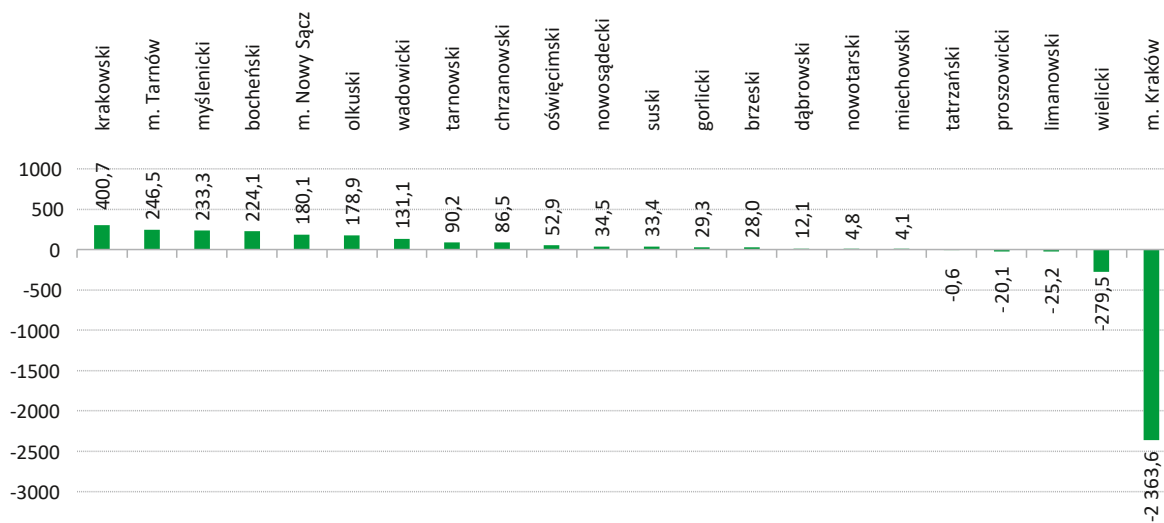
Rysunek 32. Wartość importu z powiatów województwa małopolskiego w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

W 2018 r. 17 z 22 małopolskich powiatów osiągnęło dodatni bilans wymiany zagranicznej. Najkorzystniejsze saldo osiągnął powiat krakowski (400,7 mln euro) przed miastem na prawach powiatu Tarnowem (246,5 mln euro) oraz powiatami myślenickim (233,3 mln euro) i bocheńskim (224,1 mln euro). Ujemny bilans zanotowało 5 powiatów: tatrzański, proszowicki, limanowski i miasto Kraków – cztery ostatnie miały ujemne saldo również w 2017 r. Kraków przekroczył 2 mld euro (2 363,6 mln euro) w saldzie ujemnym, będąc jednocześnie obszarem, którego ujemny bilans przekracza łączne dodatnie saldo wszystkich innych powiatów (1 970,7 mln euro).

Rysunek 33. Saldo handlu zagranicznego w powiatach województwa małopolskiego w 2018 r. (w mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

12. Notka metodologiczna

Do przygotowania niniejszego raportu wykorzystano dane statystyczne Izby Administracji Skarbowej w Warszawie dotyczące importu i eksportu, z uwzględnieniem podziału na województwa, powiaty małopolski, partnerów handlowych i przedmiot wymiany. Dane obejmują głównie okres 2017–2018 z kilkoma wyjątkami, gdy zaprezentowane zostały tendencje w dłuższej perspektywie.

Dane z różnych źródeł są ze sobą porównywane, czasem na ich podstawie („krzyżowo”) są liczone wskaźniki. Należy jednak mieć na uwadze, że dane nie zawsze mogą być w pełni porównywalne. Wynika to przede wszystkim z faktu, że w statystykach handlowych nie zawsze jest możliwe zaklasyfikowanie strumienia handlu do konkretnego regionu / województwa (rośnie znaczenie obrotów handlowych firm działających w więcej niż jednym województwie). Wskutek tego np. struktura udziału województw w eksporcie krajowym jest nieco zaniżona – pomija bowiem ich ewentualny udział w wymianie niesklasyfikowanej. Obok szesnastu polskich województw pojawia się więc kategoria „województwo niesklasyfikowane” / „brak kodu województwa”.

Aneks 1.

Najważniejsze produkty w międzynarodowej wymianie handlowej w skali całego kraju

Tabela 12. Dwadzieścia najważniejszych produktów eksportowanych z Polski w 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)

Opis CN	Wartość statystyczna eksportu w euro
Pojazdy (inne niż z pozycji od 8702 do 87031018), jedynie z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym, o pojemności > 1000 cm ³ i ≤ 1500 cm ³ , nowe	3 334,6
Maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych, inne niż maszyny z pozycji od 84713000 do 84714100, przedstawione w formie systemów	3 102,9
Aparatura odbiorcza dla telewizji, kolorowa, pozostała, z ekranem, w którym zastosowano ciekłokrystaliczną technologię wyświetlania (LCD)	3 000,1
Papierosy z tytoniu niezawierające goździków	2 852,8
Pojazdy samochodowe z wyjątkiem do transportu substancji promieniotwórczych, (z wyjątkiem w poz. 870410), z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania o zapłonie samoczynnym; masie całkowitej ≤ 5 t; pojemności ≤ 2500 cm ³ , nowe	2 426,5
Części i akcesoria nadwozi (włącz. kabiny) do pojazdów samochodowych objętych poz. od 8701 do 8705, z wyłączeniem zderzaków i ich części oraz pasów bezpieczeństwa; bez poz. 87082910	2 342,3
Części mebli do siedzenia inne niż z drewna, z wyjątkiem części foteli stosowanych w statkach powietrznych	2 006,3
Meble do siedzenia (z wyjątkiem pozycji od 940110 do 94015900, 9402), z drewnianą ramą, tapicerowane	1 899,0
Części silników turboodrzutowych i turbośmigłowych	1 875,4
Leki inne niż z poz. 3003, 30041000 do 30046000, pozostałe	1 813,0
Koks i półkoks z węgla, nawet aglomerowany	1 812,2
Części i akcesoria do pojazdów samochodowych objętych poz. 8701 do 8705, bez z poz. 870810–87089993; nie do montażu przemysłowego pojazdów samochodowych; nie stalowe, odkute w matrycy zamkniętej ginw.	1 518,1
Części konstrukcji, dachy, płyty, pręty, kątowniki, rury itp., do konstrukcji, z żeliwa lub stali inne niż z arkuszy bez poz. od 73081000 do 73089059	1 426,3
Silniki spalinowe tłokowe zapłonowe do montażu ciągników z poz. 870110, pojazdów z poz. 8703 i 8705, pojazdów z poz. 8704 z silnikiem o pojemności < 2800 cm ³	1 310,4
Konsole i urządzenia do gier wideo, inne niż te objęte podpozycją 9504 30	1 252,4
Artykuły z tworzyw sztucznych oraz materiałów objętych poz. 3901–3914; nie wyprodukowane z arkuszy, inne niż perforowane kubły i podobne artykuły filtr. wody przy wejściu do ścieków	1 226,1
Opony pneumatyczne, nowe, gumowe w rodzaju stosowanych w pojazdach samochodowych (włączając osobowo-towarowe i wyścigowe)	1 199,1
Pojazdy (bez poz. od 8702 do 87032490 i 87033211), jedynie z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania o zapłonie samoczynnym (wysoko- i średnioprężne), o pojem. > 1500 cm ³ i ≤ 2500 cm ³ , nowe	1 194,9
Miedź rafinowana – katody i części katod	1 133,3
Meble drewniane, pozostałe, gdzie indziej niewymienione	1 094,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Tabela 13.

Dwadzieścia najważniejszych produktów importowanych do Polski w 2018 r. według klasyfikacji CN (mln euro)

Opis CN	Wartość statystyczna importu w euro
Oleje ropy naftowej i oleje otrzymywane z minerałów bitumicznych, surowe, bez kondensatów gazu naturalnego	11 576,8
Leki inne niż z poz.3003, 30041000 do 30046000, pozostałe	3 331,6
Pojazdy (bez poz. od 8702 do 87031018), jedynie z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym; o pojemności > 1500 cm ³ i ≤ 3000 cm ³ , nowe, z wyjątkiem samochodów kempingowych	2 556,2
Tymczasowy brak nazwy skróconej towaru	2 523,8
Oleje ciężkie napędowe ropy naftowej i z minerałów bitumicznych, inne niż do przeprowadzania przemian chemicznych: o zawartości siarki ≤ 0,001% masy	2 431,8
Aparaty telefoniczne dla sieci komórkowych lub dla innych sieci bezprzewodowych	2 338,5
Pojazdy (bez poz. od 8702 do 87032490 i 87033211), jedynie z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania o zapłonie samoczynnym (wysoko- i średnioprężne), o pojemności > 1500 cm ³ i ≤ 2500 cm ³ , nowe	2 250,5
Pojazdy (inne niż z pozycji od 8702 do 87031018), jedynie z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym, o pojemności > 1000 cm ³ i ≤ 1500 cm ³ , nowe	2 074,8
Części do kamer telewizyjnych objętych podpozycjami 85258011 i 85258019 oraz aparatury objętej pozycjami 8527 i 8528	1 817,2
Części i akcesoria do maszyn objętych pozycją 8471 – zespoły elektroniczne	1 606,4
Konsole i urządzenia do gier wideo, inne niż te objęte podpozycją 9504 30	1 443,6
Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep (inne niż ciągniki objęte pozycją 8709), nowe	1 315,5
Maszyny cyfrowe, przenośne, do automatycznego przetwarzania danych, o masie ≤ 10 kg, składające się co najmniej z jednostki centralnej, klawiatury i monitora	1 210,3
Artykuły z tworzyw sztucznych oraz materiałów objętych poz. 3901–3914; nie wyprodukowane z ark., inne niż perforowane kubły i podobne artykuły filtr. wody przy wejściu do ścieków	1 143,8
Samoloty i pozostałe statki powietrzne, bez śmigłowców, o masie własnej > 15000 kg	1 084,7
Części i akcesoria do pojazdów samochodowych obj. z poz. 8701 do 8705, bez z poz. 870810–87089993; nie do montażu przemysłowego poj. samochodowych; nie stalowe, odkute w matrycy zamkniętej ginw.	1 077,9
Części i akcesoria nadwozi (włączając kabiny) do pojazdów samochodowych objętych poz. od 8701 do 8705, z wył. zderzaków i ich części oraz pasów bezp.; bez poz. 87082910	1 051,2
Statki do przewozu towarów lub osób i towarów, inne niż w pozycjach od 890110 do 890130; pełnomorskie	1 026,1
Maszyny do odbioru, konwersji i transmisji i regeneracji głosu, obrazu lub innych danych, włączając aparaty przełączające i routingowe	1 022,8
Części nadające się do stosowania wyłącznie lub głównie do silników objętych pozycją 8407 lub 8408; inne niż do silników lotniczych, bez tych z poz. 84099100	900,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej.

Aneks 2.

Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski

Tabela 14. Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski

Kraj	Eksport małopolski	Kraj	Import małopolski
Niemcy	4,0%	Niemcy	5,0%
Republika Czeska	5,7%	Rosja	3,1%
Wielka Brytania	4,0%	Chiny	4,8%
Francja	6,3%	Holandia	6,2%
Włochy	4,4%	Włochy	6,9%
Holandia	4,2%	Republika Czeska	3,3%
Rosja	2,5%	Francja	5,4%
Stany Zjednoczone	4,3%	Belgia	5,3%
Szwecja	3,4%	Wielka Brytania	3,3%
Węgry	5,8%	Słowacja	12,1%
Hiszpania	3,5%	Hiszpania	6,7%
Słowacja	9,4%	Szwecja	3,2%
Belgia	5,6%	Stany Zjednoczone	3,8%
Ukraina	5,9%	Austria	7,3%
Rumunia	7,9%	Węgry	6,3%
Austria	6,2%	Republika Korei	1,1%
Dania	3,4%	Dania	1,6%
Litwa	4,7%	Ukraina	4,2%
Norwegia	3,0%	Turcja	6,4%
Turcja	3,0%	Litwa	2,8%
Chiny	5,6%	Rumunia	4,8%
Szwajcaria	4,3%	Finlandia	4,1%
Finlandia	6,5%	Białoruś	1,2%
Białoruś	2,3%	Norwegia	2,6%
Łotwa	5,0%	Irlandia	2,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej

Aneks 3.

Podział branż ze względu na zaawansowanie technologiczne

Tabela 15. Podział branż przemysłu ze względu na zaawansowanie technologiczne

Rodzaj branży	Grupa PKD 2007
Branże wysokich technologii	21 Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
	26 Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
	30.3 Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn
Branże średniowysokich technologii	20 Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
	25.4 Produkcja broni i amunicji
	27 Produkcja urządzeń elektrycznych
	28 Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
	29 Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep
	30 Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, z wyłączeniem
	30.1 Produkcji statków i łodzi oraz
	30.3 Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn
	32.5 Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne
	Branże średnioniskich technologii
19 Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	
22 Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	
23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	
24 Produkcja metali	
25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem	
25.4 Produkcji broni i amunicji	
30.1 Produkcja statków i łodzi	
33 Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	
Branże niskich technologii	
	11 Produkcja napojów
	12 Produkcja wyrobów tytoniowych
	13 Produkcja wyrobów tekstylnych
	14 Produkcja odzieży
	15 Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
	16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka
	17 Produkcja papieru i wyrobów z papieru
	18 Poligrafia i reprodukacja zapisanych nośników informacji, z wyłączeniem
	18.2 Reprodukacja zapisanych nośników informacji
	31 Produkcja mebli
	32 Pozostała produkcja wyrobów, z wyłączeniem
32.5 Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	

Źródło: Eurostat

Spis rysunków

Rysunek 1.	Wartość eksportu i importu w Polsce i Małopolsce w latach 2014–2018 (w mld euro)	9
Rysunek 2.	Dynamika wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w latach 2014–2018 (w %)	10
Rysunek 3.	Udział Małopolski w eksporcie i imporcie krajowym w latach 2014–2018 (w %)	10
Rysunek 4.	Wartość eksportu w polskich województwach w latach 2017–2018 (w mld euro)	11
Rysunek 5.	Udział województw w generowaniu krajowego eksportu w latach 2017–2018 (w %)	12
Rysunek 6.	Dynamika wartości eksportu polskich województw w latach 2017–2018 (w %)	13
Rysunek 7.	Wartość eksportu per capita w województwach w latach 2017–2018 (w tys. euro)	14
Rysunek 8.	Liczba firm eksportujących w województwach w latach 2017–2018	15
Rysunek 9.	Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2017–2018	16
Rysunek 10.	Wartość importu polskich województw w latach 2017–2018 (w mld euro)	17
Rysunek 11.	Udział importu poszczególnych województw w imporcie kraju ogółem w latach 2017–2018 (w %)	18
Rysunek 12.	Dynamika importu w województwach w latach 2017–2018 (w %)	19
Rysunek 13.	Wartość importu per capita w województwach w latach 2017–2018 (w tys. euro)	20
Rysunek 14.	Liczba podmiotów importujących w polskich województwach w latach 2017–2018	21
Rysunek 15.	Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Polski w latach 2015–2018	25
Rysunek 16.	Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Małopolski w latach 2015–2017	25
Rysunek 17.	Największe wzrosty wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2018 r. (w mln euro)	30
Rysunek 18.	Największe spadki wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2018 r. (w mln euro)	31
Rysunek 19.	Wartość eksportu z Polski i Małopolski do wybranych kierunków w 2018 r. (w mln euro)	32
Rysunek 20.	Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Unii Europejskiej (UE28) w 2018 r.	33
Rysunek 21.	Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do krajów starej Unii (UE15) w 2018 r.	34
Rysunek 22.	Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Czech, Słowacji i Węgier w 2018 r.	35

Rysunek 23. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Białorusi, Rosji i Ukrainy w 2018 r.	36
Rysunek 24. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Azji w 2018 r.	37
Rysunek 25. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Afryki w 2018 r.	38
Rysunek 26. Największe wzrosty wartości importu do Polski i Małopolski w 2018 r. (w mln euro)	41
Rysunek 27. Największe spadki wartości importu do Polski i Małopolski w 2018 r. (w mln euro)	42
Rysunek 28. Wartość importu do Polski i Małopolski z wybranych kierunków 2018 r. (w mld euro)	43
Rysunek 29. Saldo handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w latach 2013–2018 (w mld euro)	44
Rysunek 30. Wskaźnik pokrycia importu eksportem dla Polski i Małopolski w latach 2013–2018 (w %)	44
Rysunek 31. Wartość eksportu z powiatów województwa małopolskiego w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	50
Rysunek 32. Wartość importu z powiatów województwa małopolskiego w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	51
Rysunek 33. Saldo handlu zagranicznego w powiatach województwa małopolskiego w 2018 r. (w mln euro)	52

Spis tabel

Tabela 1.	Wartość eksportu według PKD w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	22
Tabela 2.	Wartość eksportu towarów w 2017 r. i 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)	23
Tabela 3.	Wartość importu według PKD w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	26
Tabela 4.	Wartość importu towarów w 2017 r. i 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)	27
Tabela 5.	Wartość eksportu z Polski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	28
Tabela 6.	Wartość eksportu z Małopolski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	29
Tabela 7.	Wartość importu do Polski z 25 najważniejszych partnerów handlowych 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	39
Tabela 8.	Wartość importu do Małopolski z 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	40
Tabela 9.	Saldo handlu zagranicznego według klasyfikacji CN w latach 2017 r. i 2018 r. (w mln euro)	45
Tabela 10.	Dwadzieścia najważniejszych towarów eksportowych Małopolski w 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)	47
Tabela 11.	Dwadzieścia najważniejszych towarów importowanych do Małopolski w 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)	48
Tabela 12.	Dwadzieścia najważniejszych produktów eksportowanych z Polski w 2018 r. według klasyfikacji CN (w mln euro)	54
Tabela 13.	Dwadzieścia najważniejszych produktów importowanych do Polski w 2018 r. według klasyfikacji CN (mln euro)	55
Tabela 14.	Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski	56
Tabela 15.	Podział branż przemysłu ze względu na zaawansowanie technologiczne	57

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

ISSN
Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

